

Kardeljeva pl. 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0)1 58 05 105
fax: +386 (0)1 58 05 104

Politbarometer

11/2013

november 2013

Projekt

"Javnomnenjske raziskave o odnosu javnosti
do aktualnih razmer in dogajanj v Sloveniji"

je longitudinalni projekt CJMMK, ki poteka od januarja 1995 dalje

Ljubljana, 2. 12. 2013

Politbarometer, november 2013

Poročilo o raziskavi, ki je bila opravljena v dneh od 25. 11. do 27. 11. 2013

V dneh od 25. do 27. novembra 2013 smo opravili tretjo meritev stališč v okviru programa Politbarometer 2013¹. Poleg vprašanj, ki jih ponavljamo skozi ves tok raziskave (longitudinalni del) in ki zajemajo področja zadovoljstva, podporo vladi (A. Bratušek), zaupanja v institucije, strankarske preference, smo v tokratno raziskavo vključili še vprašanja o dojemanju krize, izražanje državljskega (ne)zadovoljstva in posebej povpraševali o odnosu do stranke v ustanavljanju »Solidarnost«.

V tem delnem poročilu prikazujemo le izbrane preseke iz celotnega raziskovalnega gradiva. Rezultati tokratne meritve so prikazani v časovnem preseku in v medčasovnih primerjavah; deloma vključujejo tudi strukturne prikaze. Končno poročilo bo dostopno na domači strani www.cjm.si. Izbor grafičnih prikazov je podan v treh poglavjih.

---

¹ Longitudinalni projekt Politbarometer, ki poteka nepretrgoma od januarja 1995, je v obdobju od januarja 2006 do jeseni 2010, je po odločitvi takratne Janševe vlade zgubil financerja (enostranska odpoved pogodbe s strani UVI). Od 1. 10. 2010 dalje je PB potekal na osnovi pogodbe o financiranju Ciljnih raziskovalnih programov Vlade Republike Slovenije. V novem projektnem okviru naj bi raziskava potekala do oktobra 2013, vendar se je z nastopom t.i. druge vlade J. Janše sofinanciranje ponovno enostransko prekinilo.

Politbarometer november 2013 je potekal v dneh od 25. do 27. novembra 2013; na osnovi vzorca telefonskih naročnikov smo zajeli 835 polnoletnih oseb, prebivalcev Republike Slovenije, in z njimi izvedli telefonski intervju s pomočjo standardiziranega vprašalnika. Vzorčenje je potekalo iz vzorčne baze (BN=3047), ki je bila izčrpana do 27%. Telefonske intervjuje Politbarometra 11/13 je izvajalo 28 izšolanih anketarjev CJMMK, povprečni čas trajanja intervjuja (računalniška meritev) je bil 12,2 minut, medtem ko je bil skupni bruto čas trajanja ankete 400 ur.

Zasnovo vprašalnika PB11/13, kontrolo izvedbe in pripravo poročila je opravila skupina CJMMK: red. prof. dr. Niko Toš, doc. dr. Slavko Kurdija, Živa Broder, univ. dipl. soc., mag. Tina Vovk, Špela Zajšek, abs. iur. in May Doušak, abs. informatike.

Poročilo vsebuje popoln pregled postavljenih vprašanj in dobljenih odgovorov – v prilogi. V nadaljevanju podajamo pregled najznačilnejših ugotovitev v opisni, grafični ali numerični obliki. Vsa vprašanja in merila v gradivu so povzeta v izvorni obliki. Ker gre v večini primerov za ponavljajoče se meritve, podajamo poleg aktualne meritve še pregled prejšnjih meritev.

Prikazi in analize podatkov temeljijo na sistemu vzorčnih uteži, ki zmanjšujejo pristranost in napake v rezultatih kot posledice vzorčenja.

Vsebina poročila:

1.0 (Ne)podpora vladi in (ne)zaupanje v institucije

1.1 (Ne)podpora vladi

1.2 (Ne)zaupanje v osrednje državne in druge institucije

2.0 Zaznava krize in izhodi iz nje

2.1 Osebna zaznava krize in njene posledice

2.2 Stališča o potrebnih spremembah

2.3 Odnos do resolucije Evropske ljudske stranke

3.0 Opredeljevanje do strank: strankarske preference

3.1 Levo-desno samo-opredeljevanje

3.2 Udeležba na volitvah

3.3 »Volil bi«

3.4 Strankarske preference

3.5 Medčasovni poteki strankarskega opredeljevanja

3.6 Intervali zaupanja pri vprašanjih »volil bi« in »strankarske preference«

4.0 Odnos do izražanja državljanskega (ne)zadovoljstva

4.1 Podpora protestnim gibanjem

4.2 Stališča o novi stranki

5.0 Kazalci splošnega (ne)zadovoljstva

5.1 Izjave o »srečnosti«

5.2 Osebno zadovoljstvo

5.3 Zadovoljstvo z materialnimi razmerami

5.4 Zadovoljstvo z demokracijo

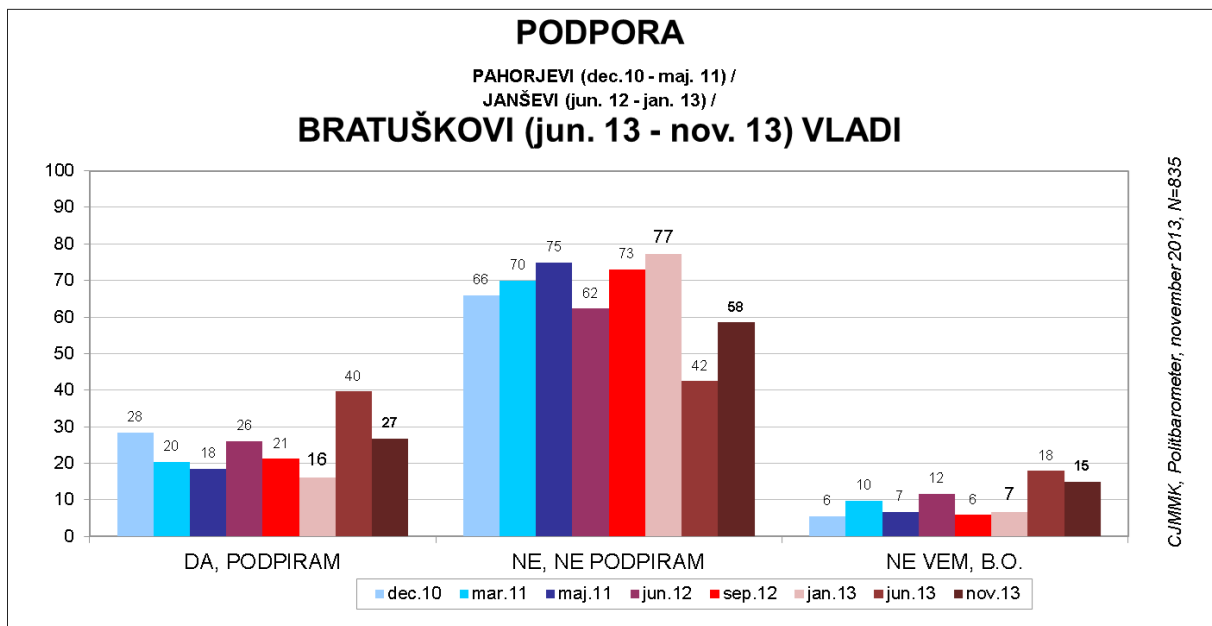
5.5 Strah pred izgubo zaposlitve

1.0 Ne-podpora vladi in (ne)zaupanje v institucije

1.1. (Ne)podpora vladi

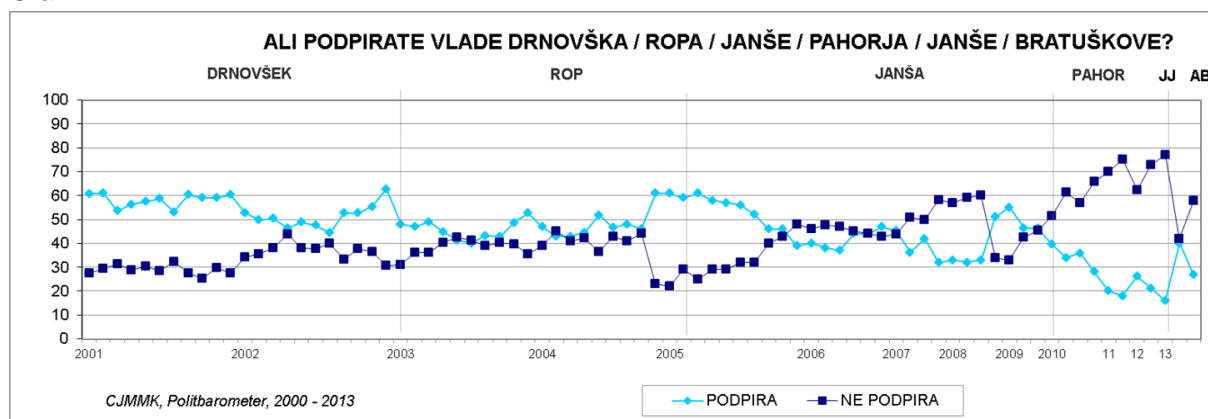
Grafi 1–3 nakažejo dinamiko izražanja (ne)podpore vladam in mandatarjem v časovnem preseku 2004–2013 in (ne)podporo v aktualnem preseku (november 2013). Ob januarski meritvi PB smo ugotovili, da je podpora takratni vladi J. Janše zaostala za najnižjo odmerjeno podporo vladi B. Pahorja (maj 2011). Razkroj razmerja med volilnim telesom in izvršno oblastjo je torej bil očiten že v zaključnem obdobju mandata B. Pahorja. Januarska meritev je pokazala le poglobitev tega razkroja. Junijska meritev je nakazala pozitiven premik v izražanju podpore vladi A. Bratušek, ki izrazito preseže dve predhodni vladi. Vlada A. Bratušek se v junjski meritvi povzpne iz 16% na 40%, v nepodprtosti pa upade iz 77% na 42%. Tokratna meritev pa pokaže ponovno bistven upad podpore vladi A. Bratušek iz 40% na 27% in vzpon deleža nepodpore iz 42% na 58%.

Graf 1

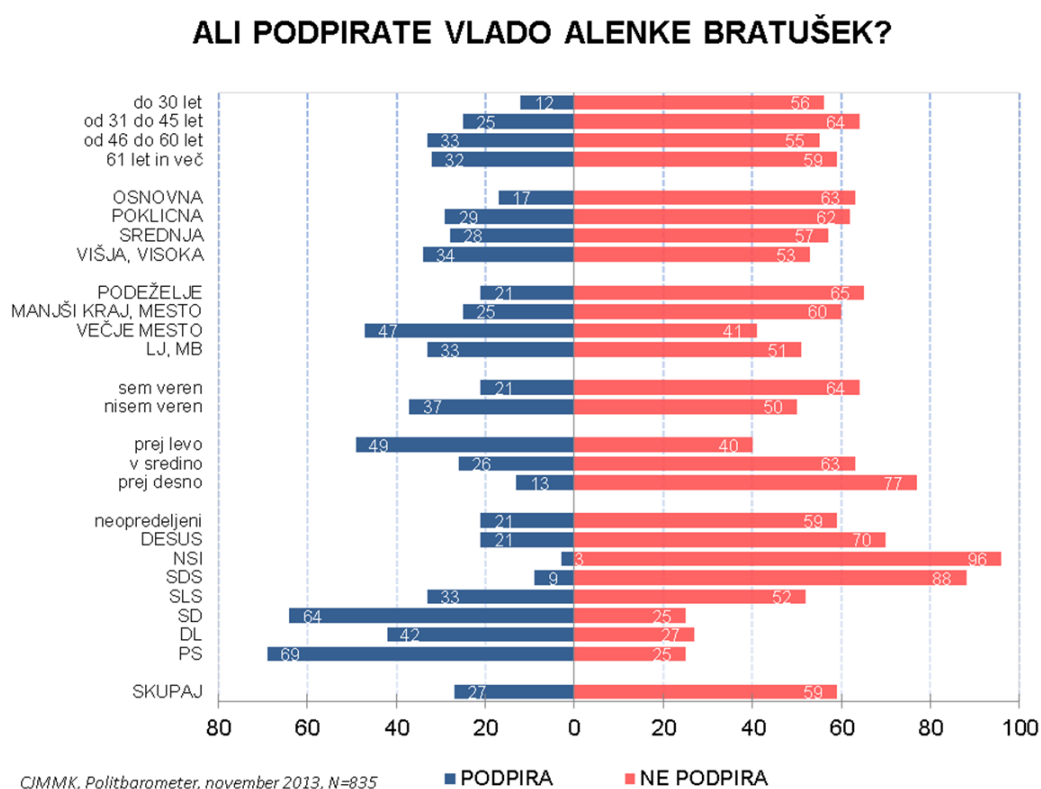
Potek izražanja ne-podpor v vsem obdobju opazovanja ilustrira graf 2.

Graf 2

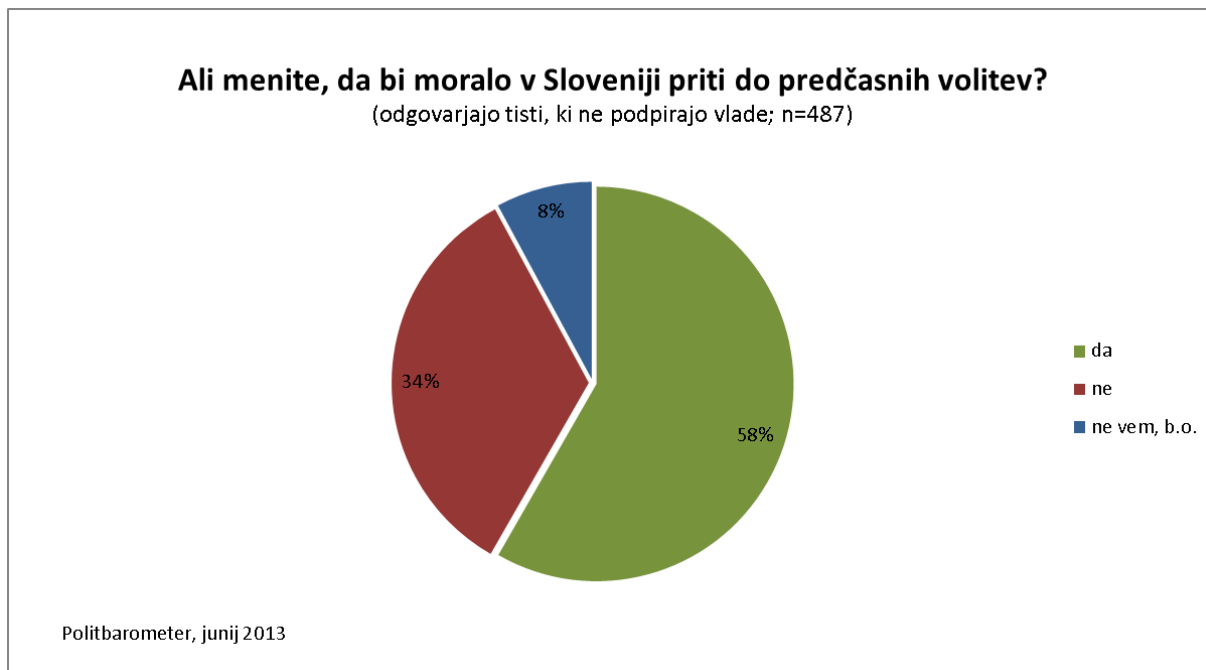
Prikaz doslej opravljene strukturne analize je podan v grafu 3. Z nadpovprečnim deležem podpor vladi A. Bratušek izstopajo predvsem preferenti PS in SD, levo opredeljeni, ne verni, respondenti iz večjih mest ter Ljubljane in Maribora. Z več podpore izstopajo tudi višje in visoko izobraženi ter starejši in najstarejši respondenti. Vlada A. Bratušek je ob prevladujoči nepodpori še posebej odklanjana med preferenti NSI in SDS, med desno samo-opredeljenimi, med vernimi, prebivalci podeželja in manjših mest, nižje izobraženimi itd. Z več podpore kot nepodpore izstopajo le skupine SD, DL in PS ter levo opredeljenih.

Graf 3

Respondentom, ki so se izrekli za nepodporo vladi (58%) smo postavili vprašanje, ali bi v Sloveniji moralo priti do predčasnih volitev. Odgovori so prikazani v grafu 4. Velika večina nepodpornikov se je izrekla za predčasne volitve. Med njimi predvsem preferenti SDS (77%), NSI (70%), DESUS (69%) ter najstarejši (67%) in upokojenci (65%) itd.

Graf 4

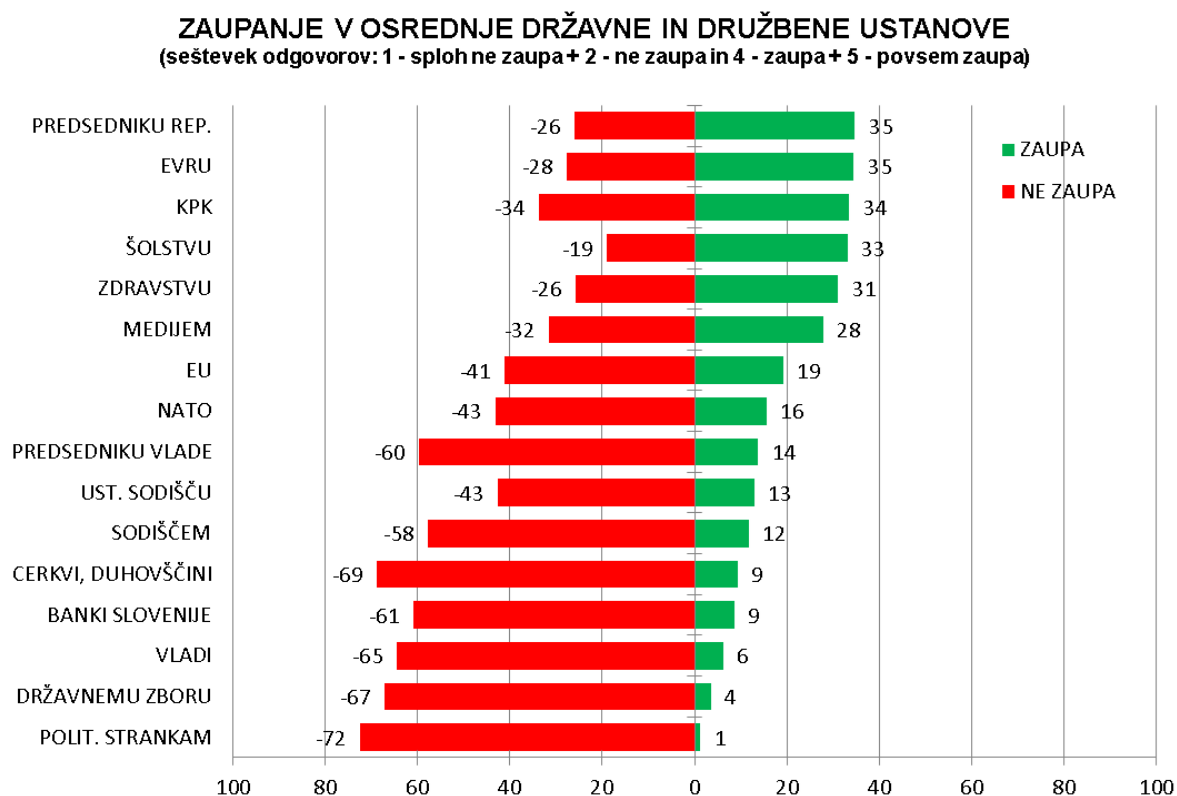
1.4 (Ne)zaupanje v osrednje državne in druge institucije

V temelju demokratičnega sistema je zaupanje v institucije in prevzemnike (mandatarje) osrednjih sistemskih vlog. Brez zaupanja ni demokracije.

Kako poteka izražanje zaupanja v nabor osrednjih političnih in družbenih institucij, je prikazano v časovnem preseku (graf 5) ter v bližnjih (graf 6) in daljnih (grafi 7 – 12) medčasovnih primerjavah.

Vse osrednje državne institucije (politične stranke, sodišča, državni zbor, vlada) se uvrščajo v dno ranga zaupanja. Iz take umestitve izstopa predsednica vlade, ki je z nekaj več izrazov zaupanja umeščena v sredino ranga, značilno višje kot cerkev in duhovščina, sodišča, ustavno sodišče in Banka Slovenije, ki so prej ko slej umeščene v spodnji del ranga (graf 5). Med ustanove z najvišjim zaupanjem se umeščajo predsednik republike, Evro, Komisija za preprečevanje korupcije ter šolstvo in zdravstvo. V sredino ranga pa so uvrščeni še mediji, EU in NATO.

Graf 5

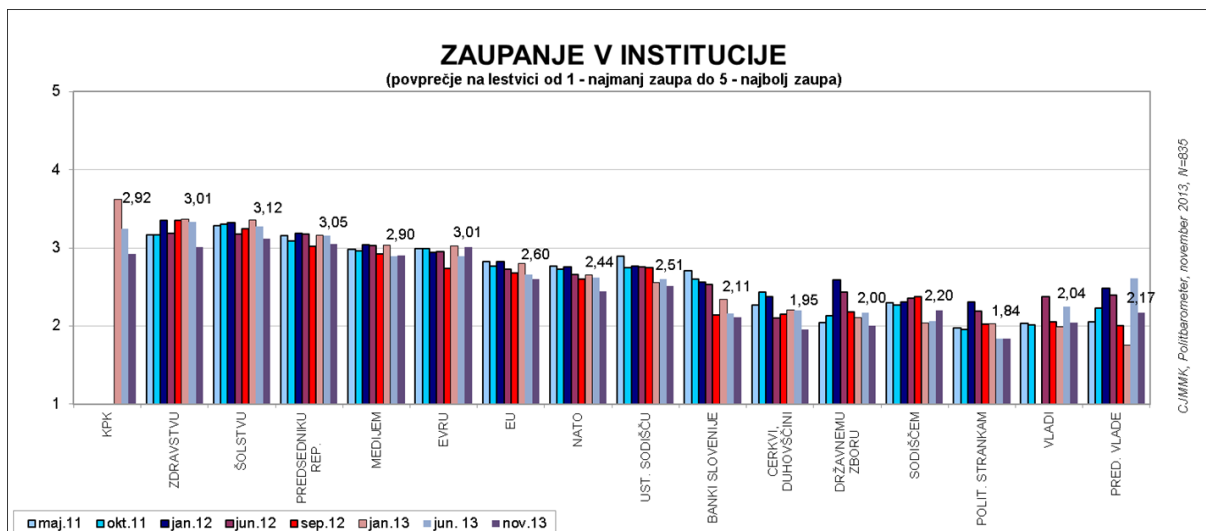

CJMMK, Politbarometer, november 2013; N=835

V grafu 6 so podane bližnje primerjave (maj 11– november 13), ki kažejo pretežno upad ocen vsem opazovanim institucijam, z izjemo političnih strank in sodišč, ki so že ob predhodnih meritvah bili umeščeni na dno ranga. Le pri Evru zaznamo – kljub krizi – rahel vzpon, tako da

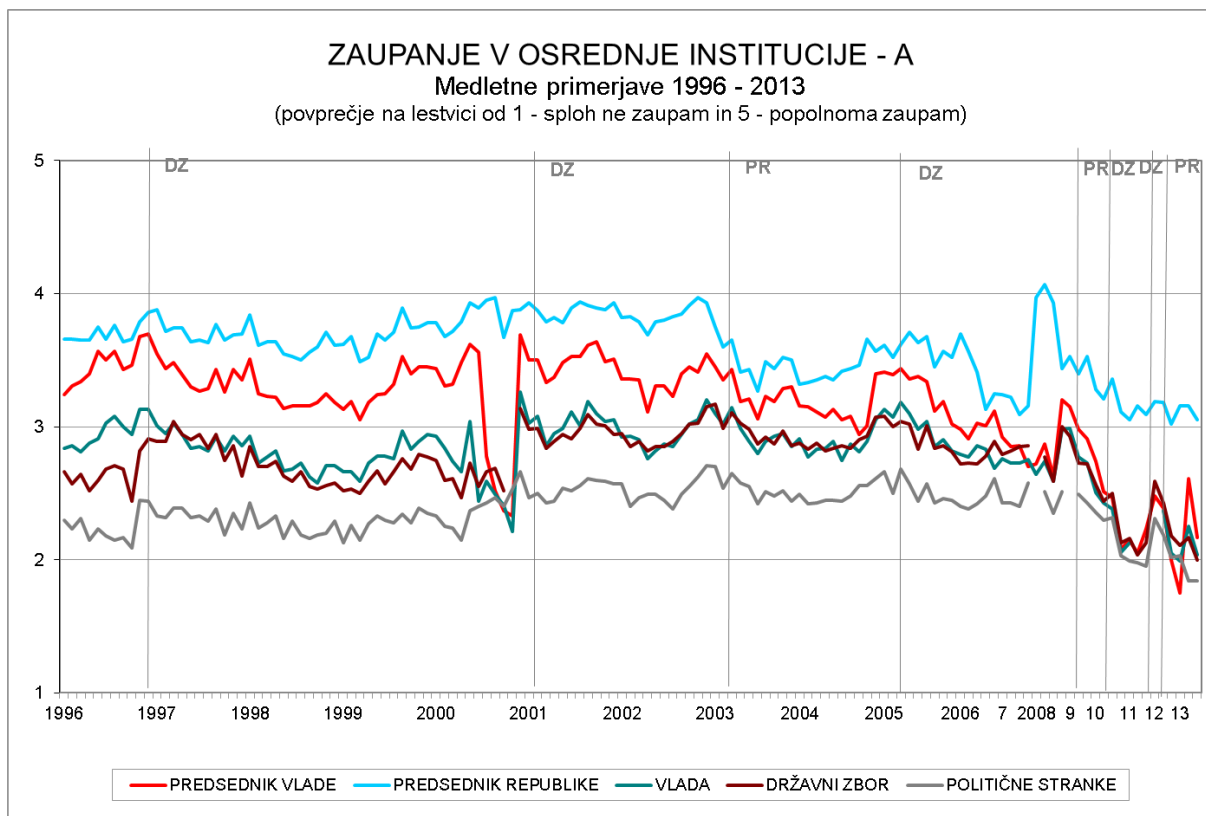
se umesti na raven odmerjeno nazadnje koncem leta 2010. Najznačilnejše upade zaupanja pa zabeležimo pri cerkvi in duhovščini (najnižje zaupanje doslej – okt. 10: 2,48 in nov. 13: 1,95), pri vladi kot celoti (jun. 13: 2,25; nov. 13: 2,04; okt. 11: 2,04) ter predsednici vlade (jun. 13: 2,61; nov. 13: 2,17; okt. 11: 2:23) značilen pa je tudi upad zaupanja v zdravstvo, ter v KPK.

Graf 6

V grafih 7–12 so prikazane daljne primerjave izražanja zaupanja v opazovane institucije. Pregled ponovno potrди prevladujoč negativen trend v izražanju zaupanja v osrednje državne in druge ustanove v obdobju od leta 2009 dalje.

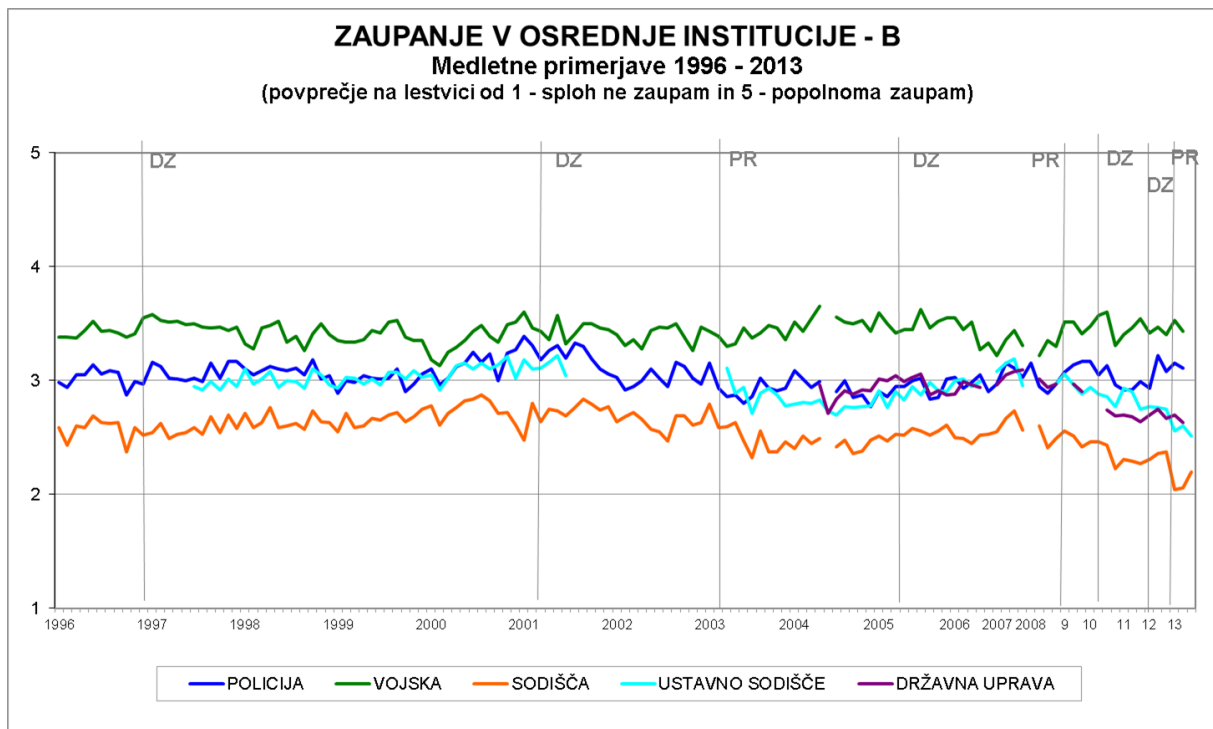
Graf 7

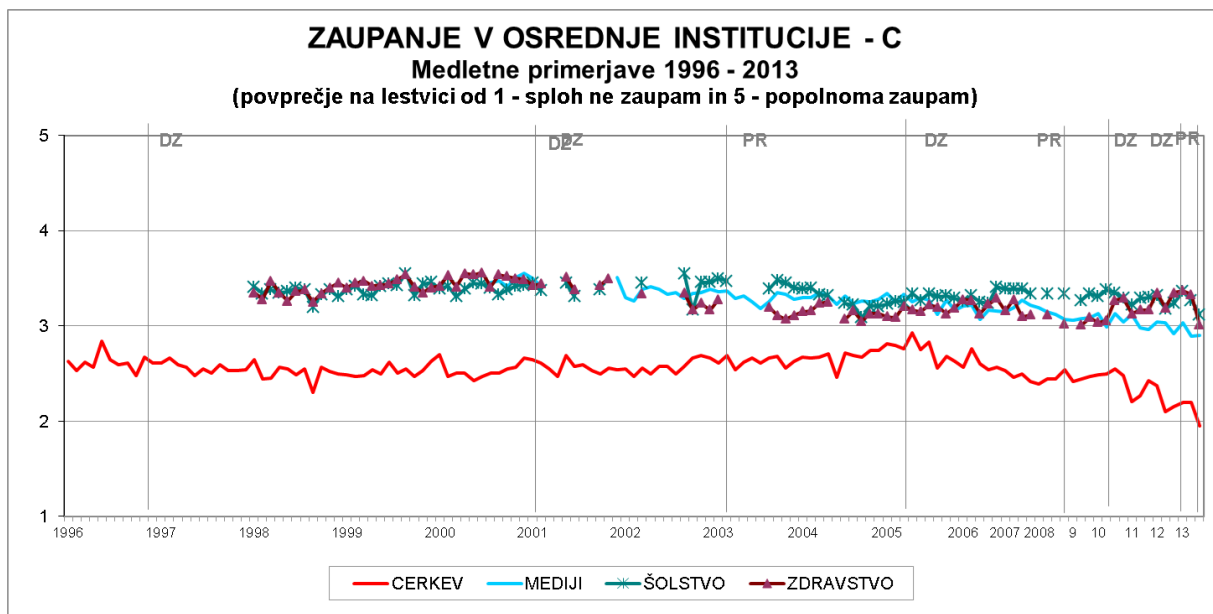
V opazovanje izražanja zaupanja tokrat nismo vključili policije, vojske in državne uprave, Ustavno sodišče je izrazito v negativnem trendu (graf 8).

Graf 8

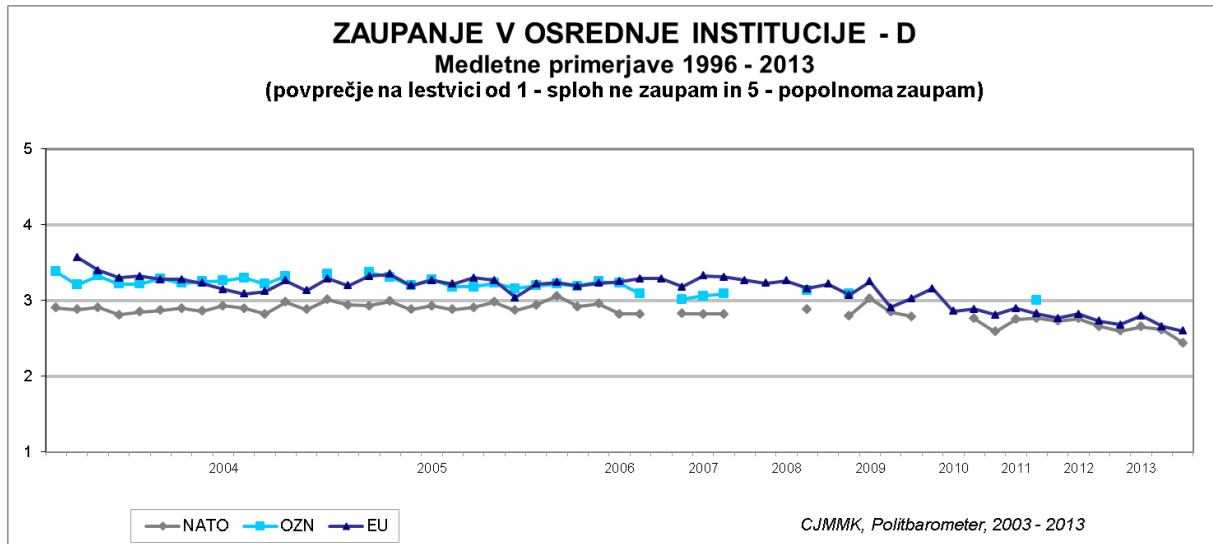
Graf 9 ilustrira še vedno prevladujoče zaupanje javnosti v šolstvo, medtem ko so zdravstvo in mediji v negativnem trendu, najbolj pa je negativen trend izražen v vrednotenju cerkve in duhovščine.

Graf 9

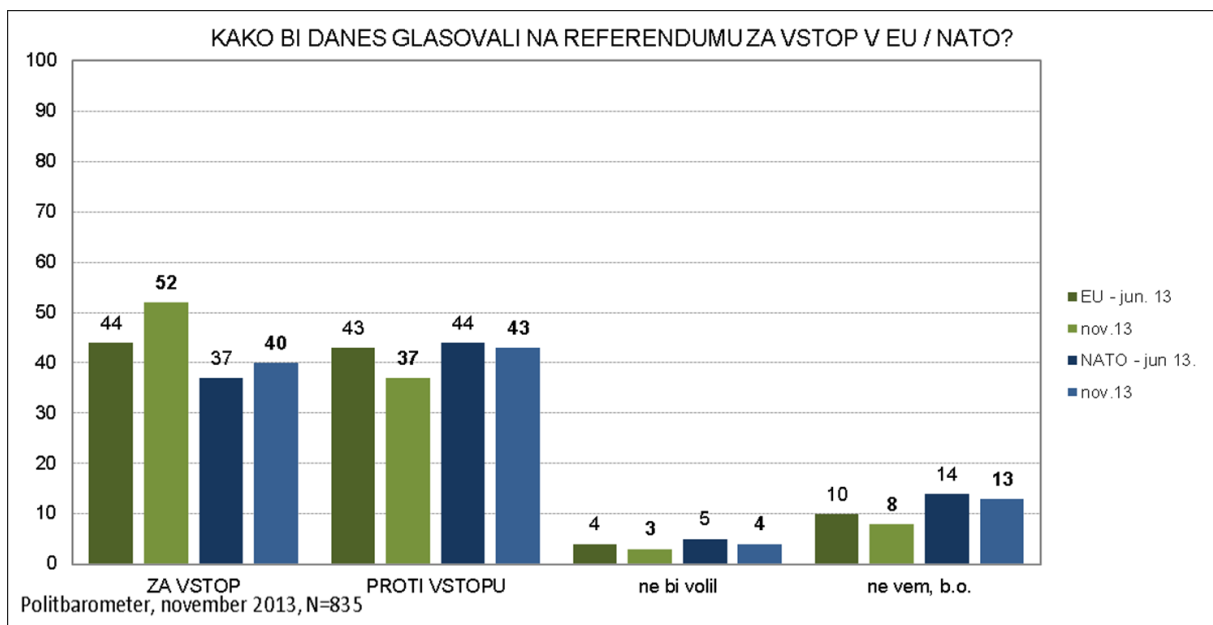
Graf 10 ilustrira postopen, plazeč negativen trend v izražanju zaupanja v NATO in EU. Odnos do EU in NATO dodatno ilustrirajo odgovori na vprašanje »Ali bi ponovno glasovali »za« v primeru EU in NATO?» (graf 10).

Graf 10

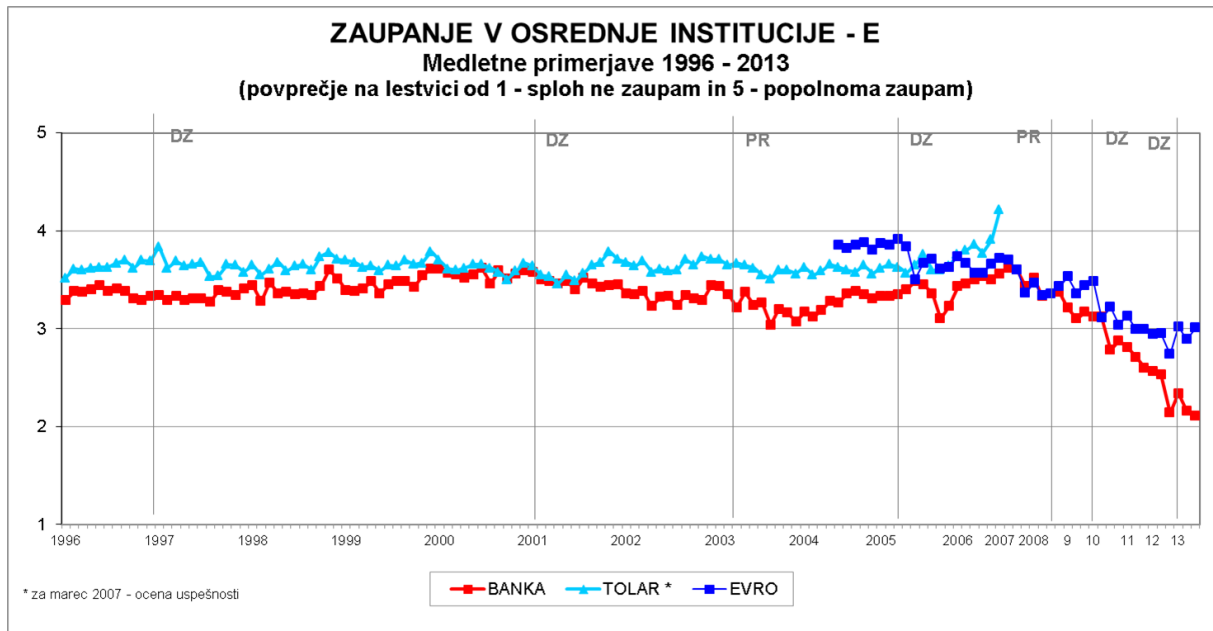
Ta dodatni kazalec le pritrди ugotovitvam iz Evrobarometra in drugih primerjalnih raziskav, ki nakazujejo prevladovanje »evroskeptičnosti«. Evroskeptičnost se je med prebivalci Slovenije sicer umirila in se v tokratni meritvi izrazi v razmerju 52% »za« in 37% »proti EU«, v odnosu do NATA pa še vedno prevlada odklonilno razpoloženje v razmerju 40% »za« in 43% »proti NATU« (graf 11).

Graf 11

Končno, je v grafu 12 prikazan izrazit negativen trend v izražanju ne-zaupanja v nacionalno banko in Evro.

Graf 12

Na tem mestu se ne bomo spuščali v prikaz rezultatov strukturne analize. Povemo lahko le, da je splošna raven izraženega zaupanja tudi tokrat (še) nižja kot ob predhodnih meritvah. Vzdržno ravnovesje v izražanju ne-zaupanja zagotavlja še vedno prevladujoče zaupanje v ustanove socialne države (šolstvo, zdravstvo). Prevladujoče nezaupanje strankam, parlamentu, sodiščem in vladi pa pritrjuje tezi o legitimiteti nosilcev političnega sistema. Spodnašanje temeljev socialne države ta dvom pogloblja in širi na temelje družbene ureditve z vidika minimalnih ravnovesij v izražanju zaupanja. Še posebej problematičen je upad zaupanja v nacionalni bančni sistem! In ob zadnji meritvi upad zaupanja v KPK. Upad zaupanja v KPK pojasnjuje predvsem prevladujoče nezaupanje vanj, med preferenti SDS (57%), NSI (42%), PS (42%), desno-opredeljenimi (52%), med vernimi (40%) itd.

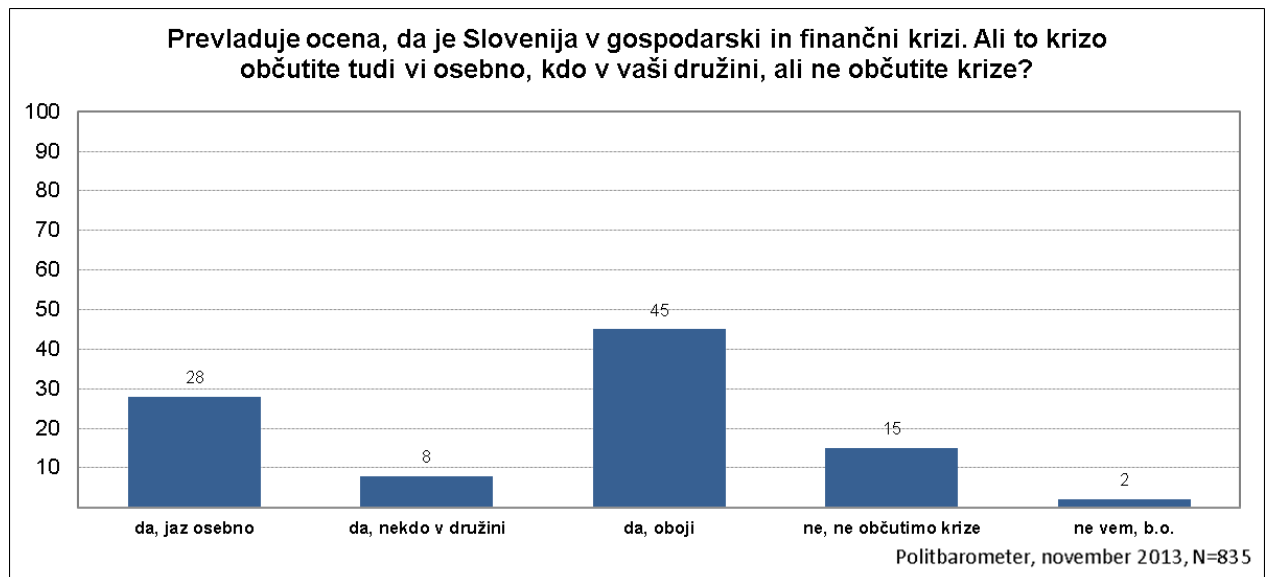
2.0 Zaznava krize in izhodi iz nje

V tem okviru smo povpraševali o osebni zaznavi krize oz. zaznavi krize v družini (graf 13), o spremembah v potrošniškem vedenju zaradi krize (graf 14), dodali pa smo tudi vprašanje o osebni pripravljenosti za odpovedi ali prispevke v prid reševanja krize (graf 15).

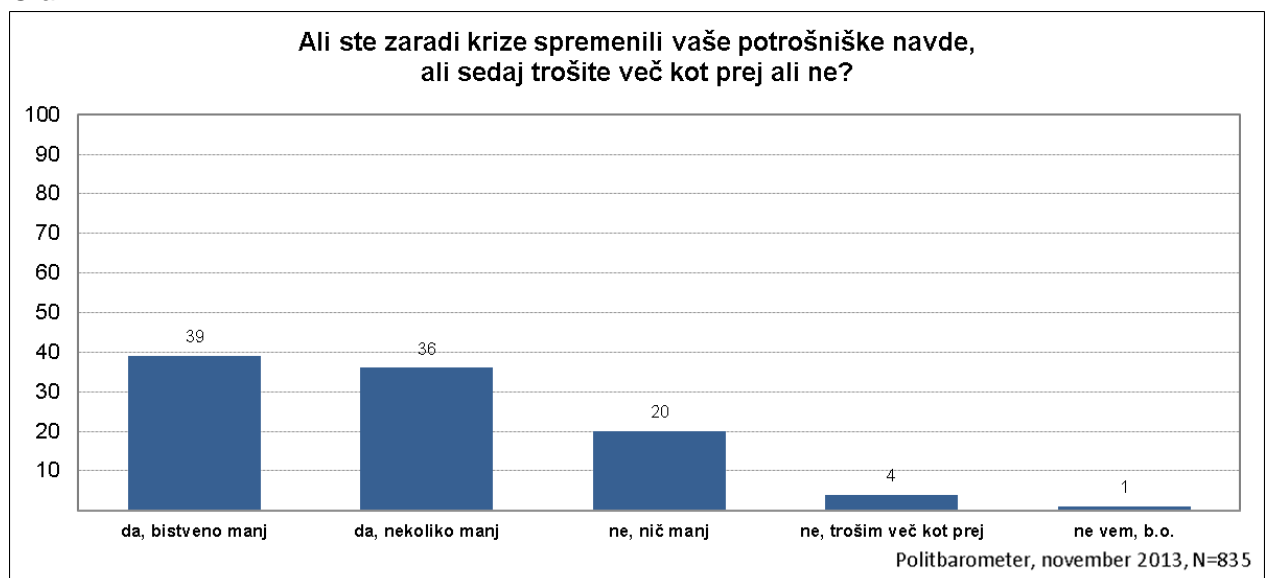
2.1 Osebna zaznava krize in njene posledice

Krizo osebno ali v družini zaznava 81% vseh respondentov. Le sedmina (15%) vseh je odgovorila, da ne občuti krize. Iz visokih povprečij zaznane osebne krize oz. krize v družini izstopajo z »nezaznavo« krize najmlajši do 30 let (29%), študentje, dijaki (37%) ter srednje izobraženi (26%) in samozaposleni (22%).

Graf 13

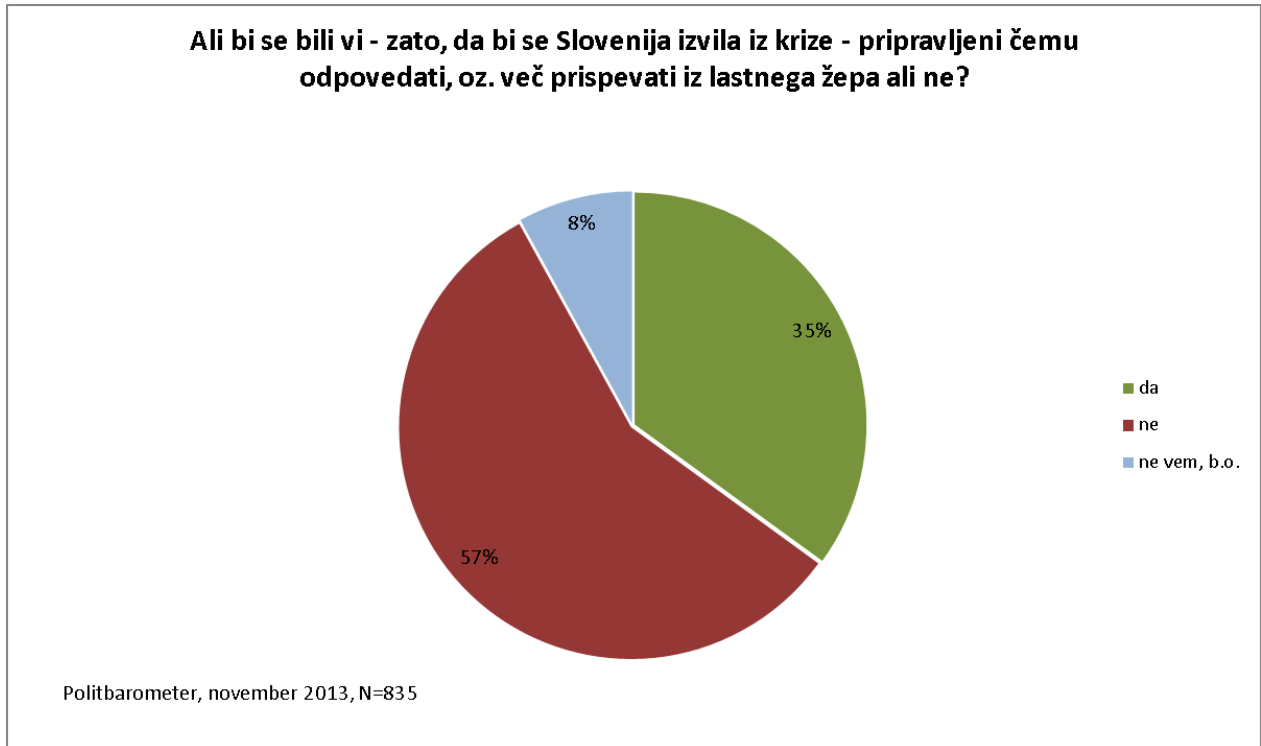

Graf 14

Iz grafa 14 razberemo, da le petina vseh (20%) zaradi krize ni spremenila svojih potrošniških navad in le posamezniki (4%) v razmerah krize trošijo več kot prej. Bistvene omejitve v porabi navaja dve petini vseh (39%), med njimi pa še posebej respondenti iz skupine 46 do 60 let (54%), le osnovno in poklicno šolani (48%), brezposelni (60%), respondenti iz večjih mest (51%) itd.

Graf 15:

Respondentom smo postavili tudi vprašanje, ali bi se bili – zato, da bi se Slovenija izvila iz krize – pripravljene se čemu odpovedati oz. kaj več prispevati iz lastnega žepa ali ne. Odgovori, prikazani v grafu 15 potrjujejo, da imajo ljudje občutek, da prispevajo več kot dovolj in da jih novi prispevki v obliki zmanjševanj dohodkov in povečevanja davkov še čakajo. Na nadaljnje prispevke torej niso kaj dosti pripravljene. In vendar je tretjina vseh (35%) na to vprašanje odgovorila pritrdilno. Največ pripravljenih je med visoko in srednje izobraženimi (45%), zaposlenimi v negospodarstvu (46%), prebivalci večjih mest (48%), med podporniki vlade A. Bratušek (54%) itd.

2.2 Stališča o potrebnih spremembah

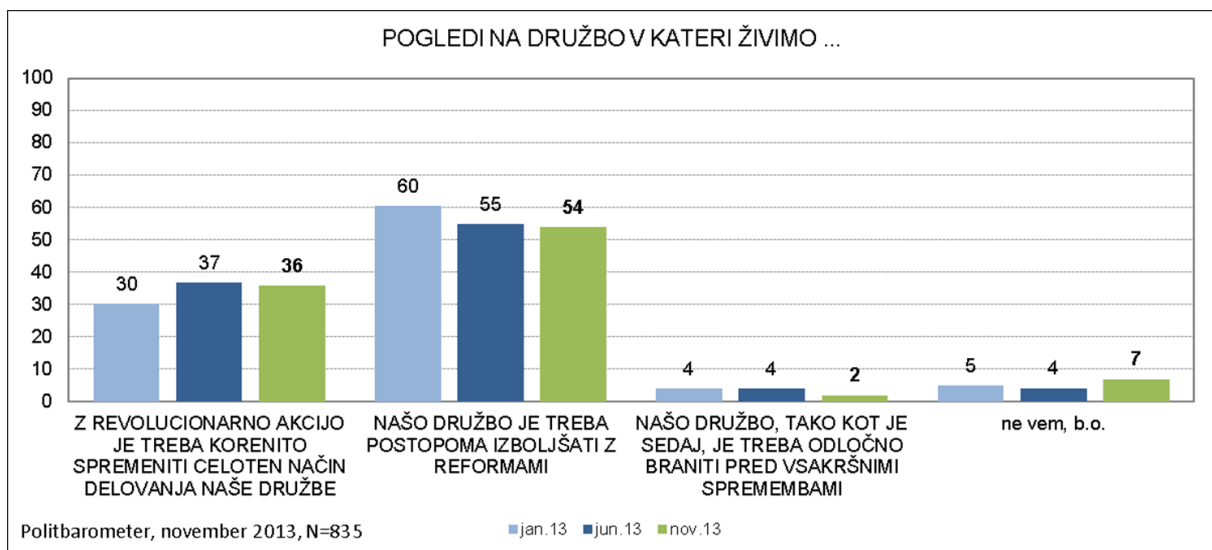
Vprašanje:

»Navedli vam bomo tri značilne poglede na družbo, v kateri živimo. Kateri izmed njih je najbližji vašemu mnenju? 1 – Z revolucionarno akcijo je treba korenito spremeniti celoten način delovanja naše družbe. 2 – Našo družbo je treba postopoma izboljšati z reformami. 3 – Našo družbo, tako kot je sedaj, je treba odločno braniti pred vsakršnimi spremembami.« smo v tem letu zastavili trikrat. Dobljeni odgovori so prikazani v grafu 16.

Očitno je, da se tudi v tokratni, tretji letošnji meritvi meritvi, odgovori sicer kopičijo (36%) ob radikalni modaliteti: »Z revolucionarno akcijo je treba korenito spremeniti celoten način delovanja naše družbe«. Z več podpore (54%) pa izstopa reformna, gradualistična modaliteta: »Našo družbo je treba postopoma izboljšati z reformami.« Med vsemi vprašanimi so le posamezniki (2%), ki so zadovoljni z razmerami in ne bi nič spremenili ali pa na vprašanje ne znajo odgovoriti (7%).

V zavesti slovenske javnosti je jasno izražena potreba po globokih družbenih in sistemskih spremembah, pri čemer se »globina« oz. revolucionarnost izraža v zahtevi za vztrajno postopnost v uvajanju reform in zamenjavi njihovih političnih nosilcev.

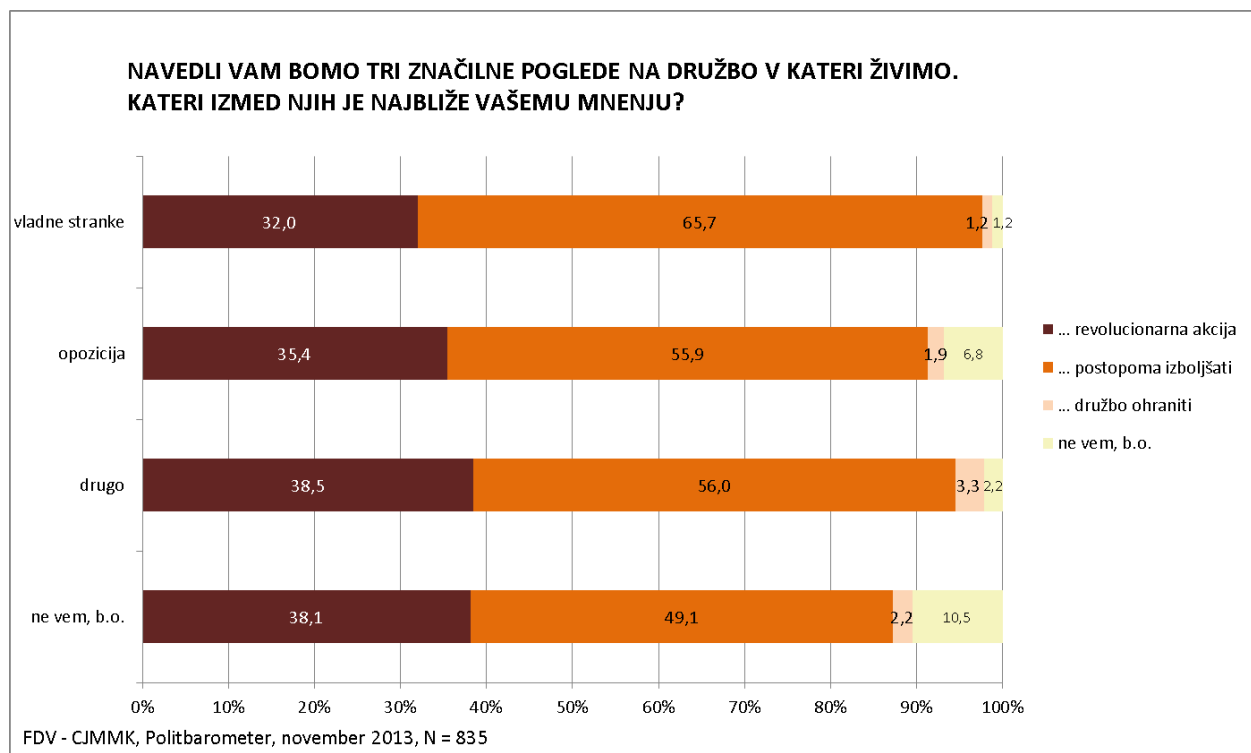
Graf 16

Da gre za različno razumevanje in težnje za »revolucioniranje oz. reformiranje družbenih temeljev« nakazuje tudi dejstvo, da se zanje zavzemajo tako rekoč vsi, torej pripadniki različnih slojev in kategorij, ki se interesno in idejno v mnogo čem razhajajo. Tako se za »revolucioniranje« najbolj pogosto zavzemajo najmlajši, do 30 let (46%), le z osnovno šolo (40%), samozaposleni (56%), brezposelni (57%), preferenti DESUS, NSI in podporniki stranke »Sloliradnost« (46%), PS (59%), itd.

V grafu 17 je povzeto prikazano zavzemanje za spremembe v skupinah preferentov vladnih in opozicijskih strank oz. preferentov neparlamentarnih strank in strankarsko neopredeljenih. Zanimivo pri tem je, da je med strankarsko neopredeljenimi in preferenti neparlamentarnih strank zavzemanje za radikalne reforme najizrazitejše, med preferenti vladnih strank pa za njimi vidno zaostaja.

Graf 17

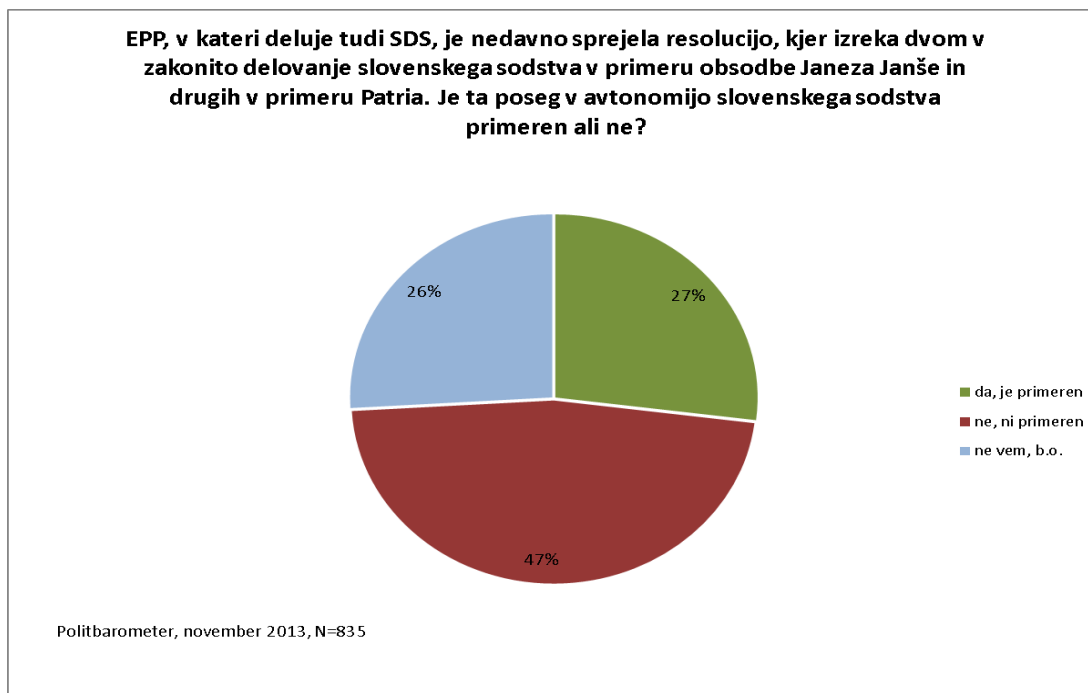

2.3 Odnos do resolucije Evropske ljudske stranke (EPP)

Odgovori na vprašanje »Evropska ljudska stranka, v kateri deluje tudi SDS, je nedavno sprejela resolucijo, kjer se izreka dvom v zakonitost delovanja slovenskega pravosodja, v primeru obsodbe Janeza Janše in drugih v zvezi z afero Patria.« so prikazani v grafu 18.

Večina resolucijo EPP odklanja (47%) oz. z njo ni seznanjena (26%). Dobra četrtina vseh (27%) pa resoluciji pritrjuje.

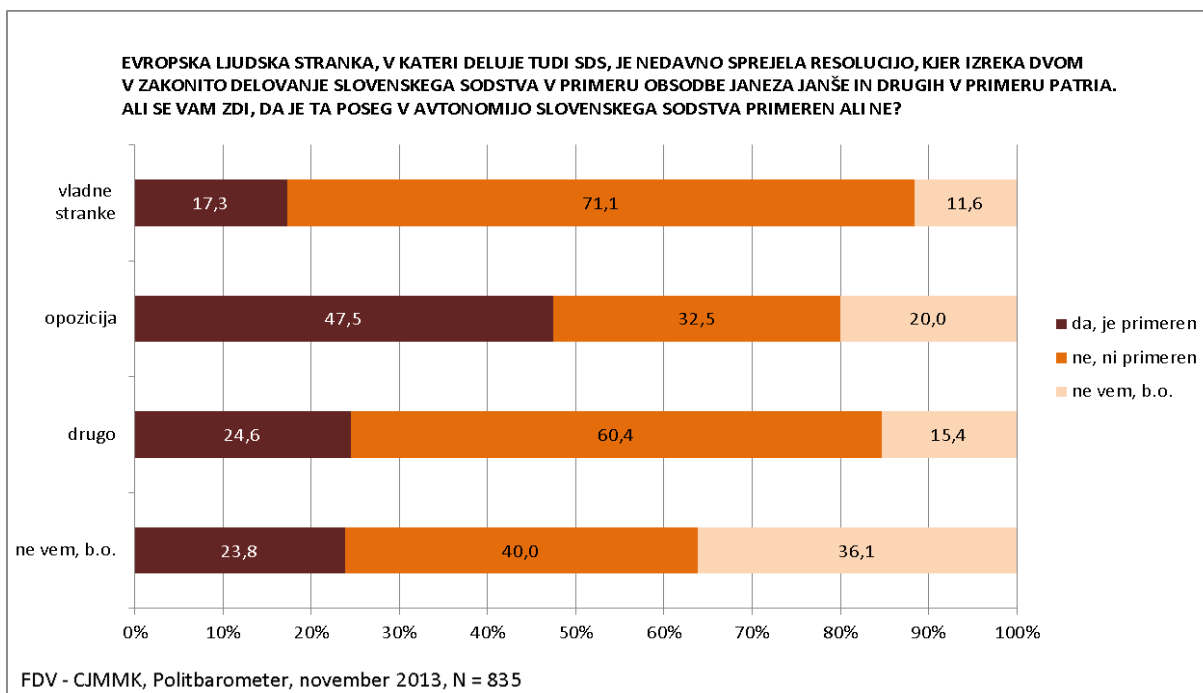
Graf 18

Strukturalna analiza pokaže, da resoluciji EPP pritrjujejo predvsem preferenti SLS (64%), SDS (50%), desno opredeljeni (47%), med izobrazbenimi in starostnimi skupinami pa srednje izobraženi (32%) in najmlajši (35%).

Graf 19 ilustrira opredelitve do resolucije EPP glede na preferenčno pripadnost vladnim, opozicijskim in neparlamentarnim strankam oz. glede na strankarsko neopredeljenost.

Graf 19

3.0 Opredeljevanje do strank: strankarske preference

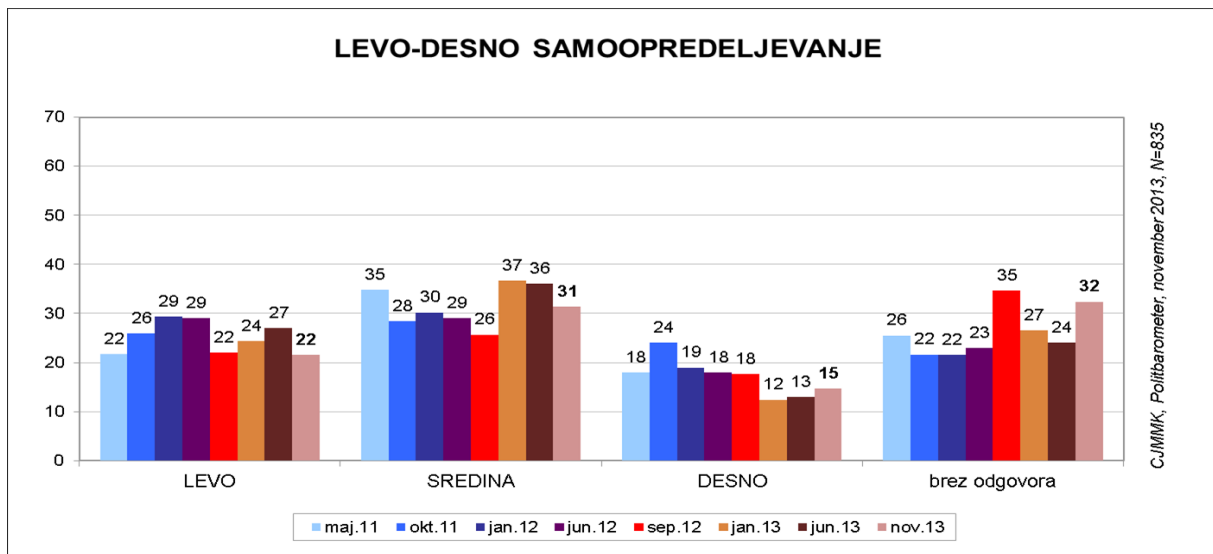
V tem delu poročila bomo prikazali rezultate zadnje meritve strankarskih opredeljevanj, ki vključujejo naslednje kazalce:

- levo-desno samo-opredeljevanje,
- projekcijo udeležbe na volitvah, predčasne volitve
- projekcijo volilnega ravnanja (volil bi) in
- izrekanje bližine strankam oz. ugotavljanje strankarskih preferenc.

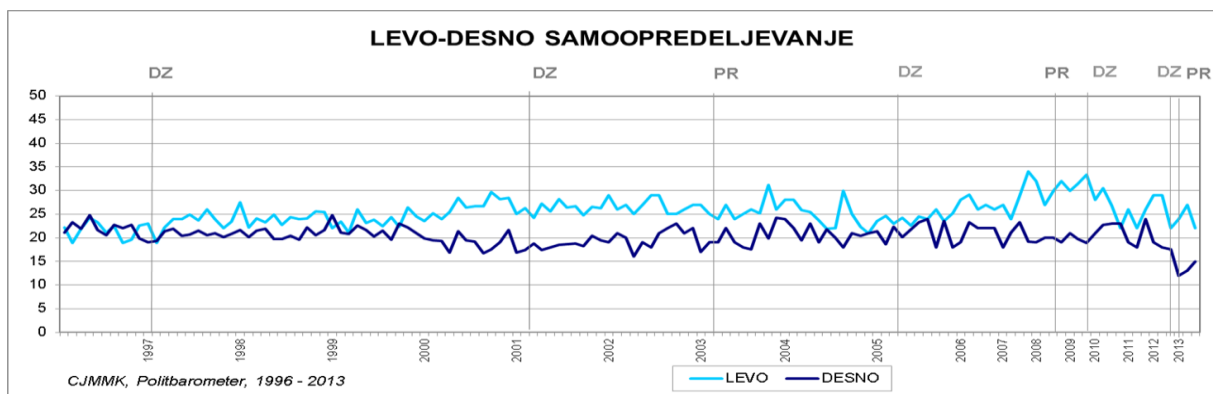
3.1 Levo-desno samo-opredeljevanje

V grafih 20 do 22 so prikazani rezultati meritve in analiza levo-desnega samoopredeljevanja. Tokratna meritev v primerjavi z rezultati meritev v obdobju januar10–november13 pokaže, da delež levo opredeljenih (22%) niha, vendar ostaja v povprečju (25%). Podobna, a tem nasprotna gibanja, opazimo pri desnem samo-opredeljevanju, ki prav tako niha in dosega povprečno 18%, ob tokratni meritvi pa 15%.

Graf 20

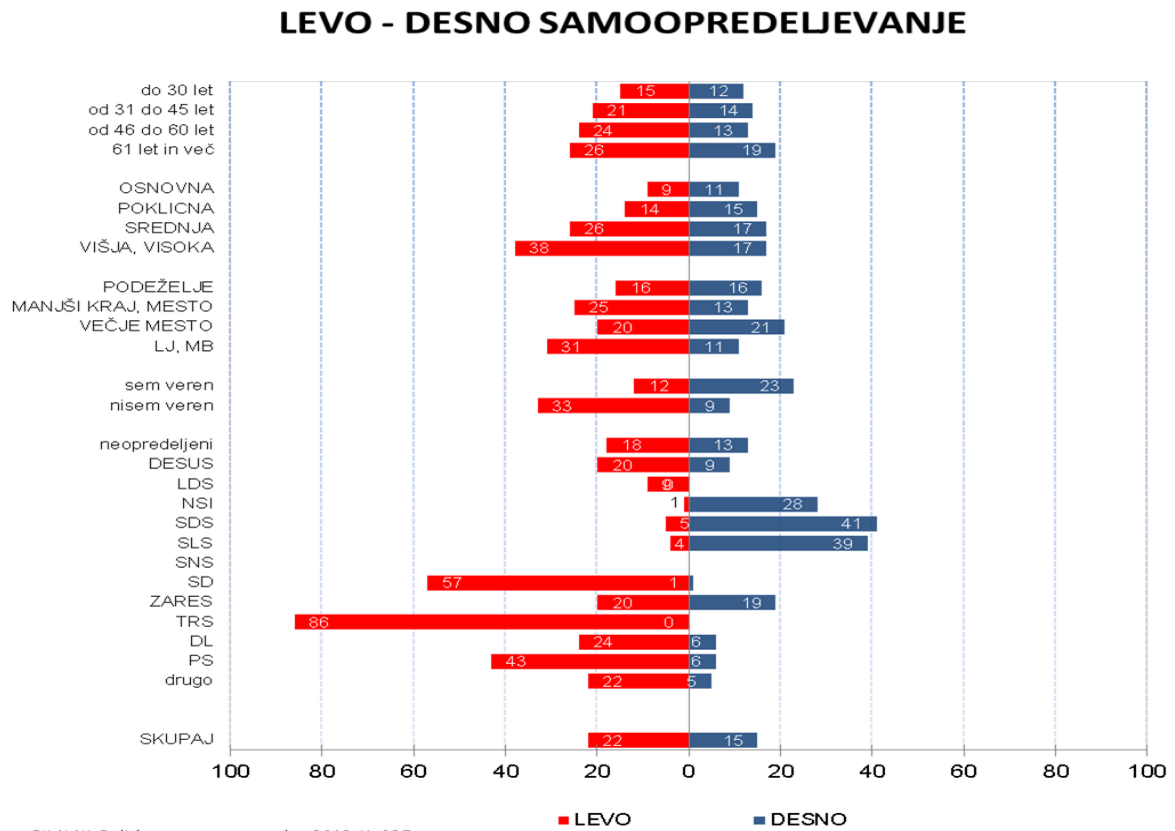

Graf 21

Dolgoletne primerjave (graf 20) levo-desnega samoopredeljevanja pokažejo ustaljenost le-tega. Strukturna analiza (graf 22) pokaže, da s povečanim deležem levo samo-opredeljenih izstopajo preferenčne skupine SD (57%), PS (43%), pa tudi skupina najstarejših (26%), visoko in višje izobraženih (38%), zaposleni v negospodarstvu (33%) itd. Z povečanim deležem desno samo-opredeljenih pa povprečje (15%) presežejo preferenti SDS (41%), SLS (39%), NSI (28%), verni respondenti (23%) itd.

Graf 22

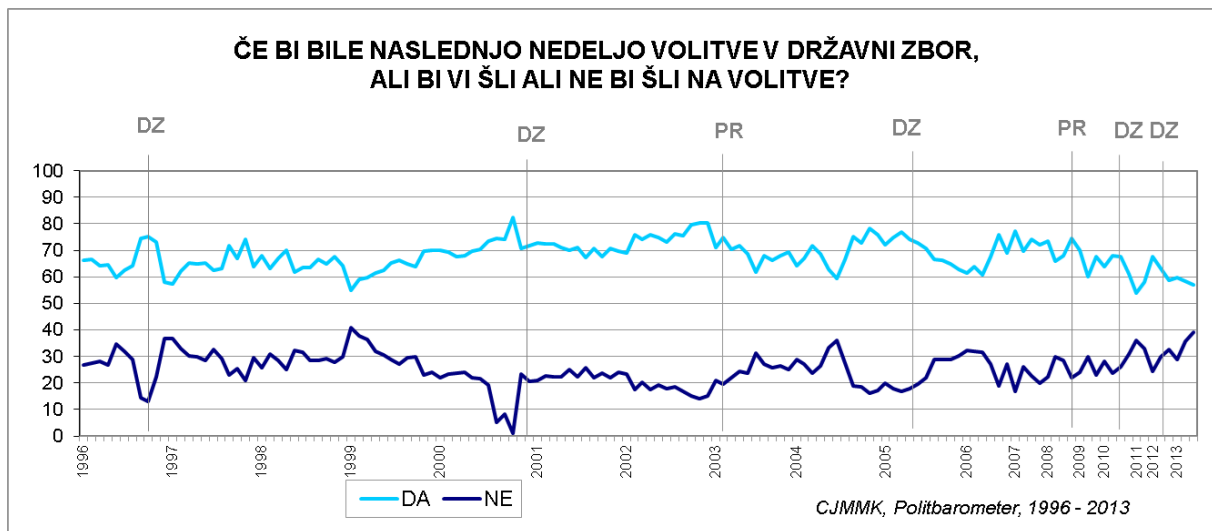

CJMMK, Politbarometer, november 2013, N=835

4.2 Udeležba na volitvah

Graf 23 ilustrira potek opredeljevanja ob vprašanju, »Ali bi šli na volitve?«. Odzivi na vprašanje izrazito presegajo dejanske ravni volilne aktivacije, ki tendenčno upada. To se potrdi tudi ob novembrski meritvi, ko delež »neudeležencev« naraste značilno nad raven povprečja. Pripravljenost udeležiti se volitev je ob tokratni meritvi izreklo 57% respondentov.

Graf 23

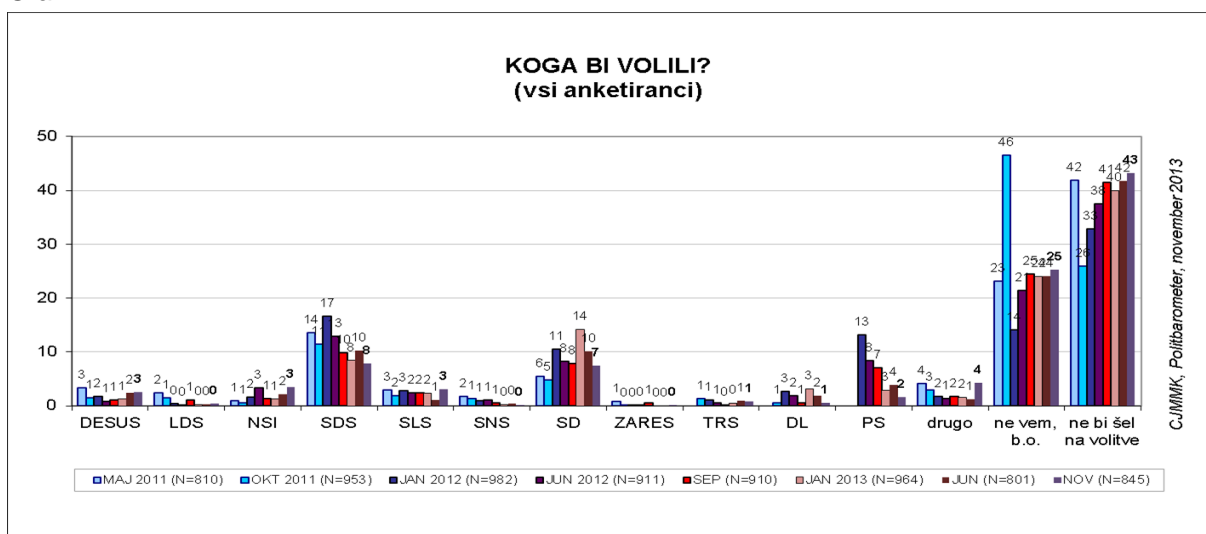

Strukturna analiza pokaže, da so volilno najbolj »aktivni« najstarejši respondenti (69%), zaposleni v gospodarstvu (64%) in negospodarstvu (61%), podporniki vlade (70%), desno-opredeljeni (78%), preferenti SDS (89%), SLS (91%), itd.

4.3 Volil bi

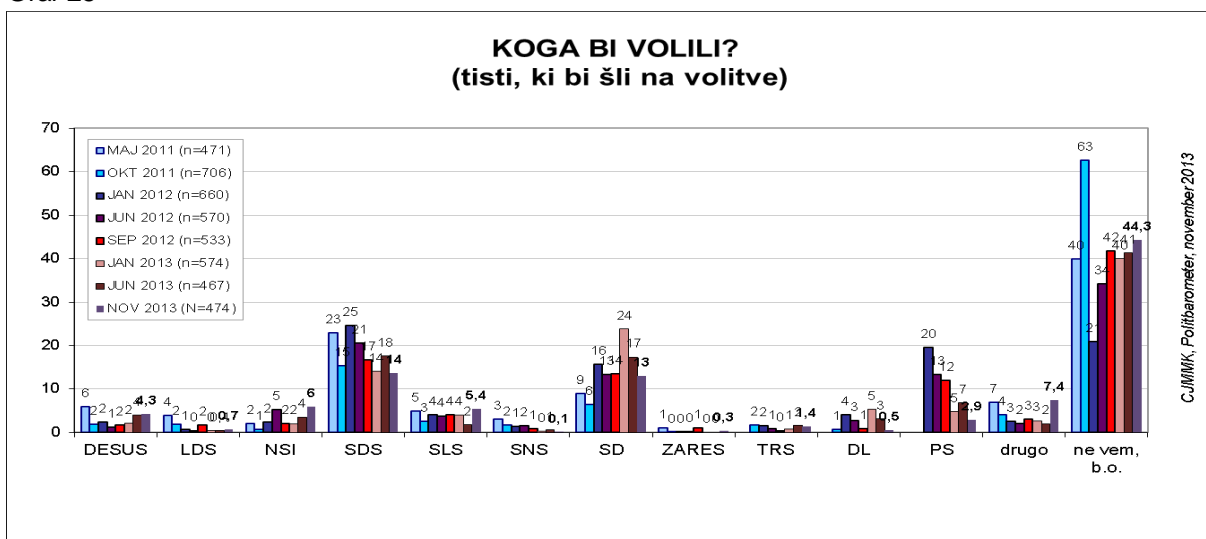
Odgovori na vprašanje »Za katero stranko bi volili?« (če bi bile prihodnje nedeljo volitve) so prikazani v grafu 24. Bližnji med časovni prikaz za obdobje maj 11 – november 13, v katerem smo opravili osem PB meritev, nakaže izjemno dinamiko strankarskega opredeljevanja. Aktualni preseki (november 13) pokaže na odmike od rezultatov predčasnih volitev 2011. V vrhu ranga »voljenih« strank se tokrat ponovno znajdetata SDS (7,8%) in SD (7,4%), na nižji ravni opredeljenosti pa še NSI, SLS, DESUS (3%) in PS (2%). Ostale stranke so pod to ravno. Vse skozi in tudi tokrat se najvišje uvrsti skupina, ki podpira SNV (stranko neopredeljenih volivcev). Ta skupina doseže 69% vseh respondentov.

Graf 24

V grafu 25 so prikazane »volilne izbire« znotraj skupine »bi šel na volitev«. Prej prikazana konfiguracija se ponovi. V vrhu se znajdetata SDS (14%) in SD (13%), značilno pod njima pa še NSI (6%), SLS (5%), DESUS (4%) in PS (3%).

Graf 25

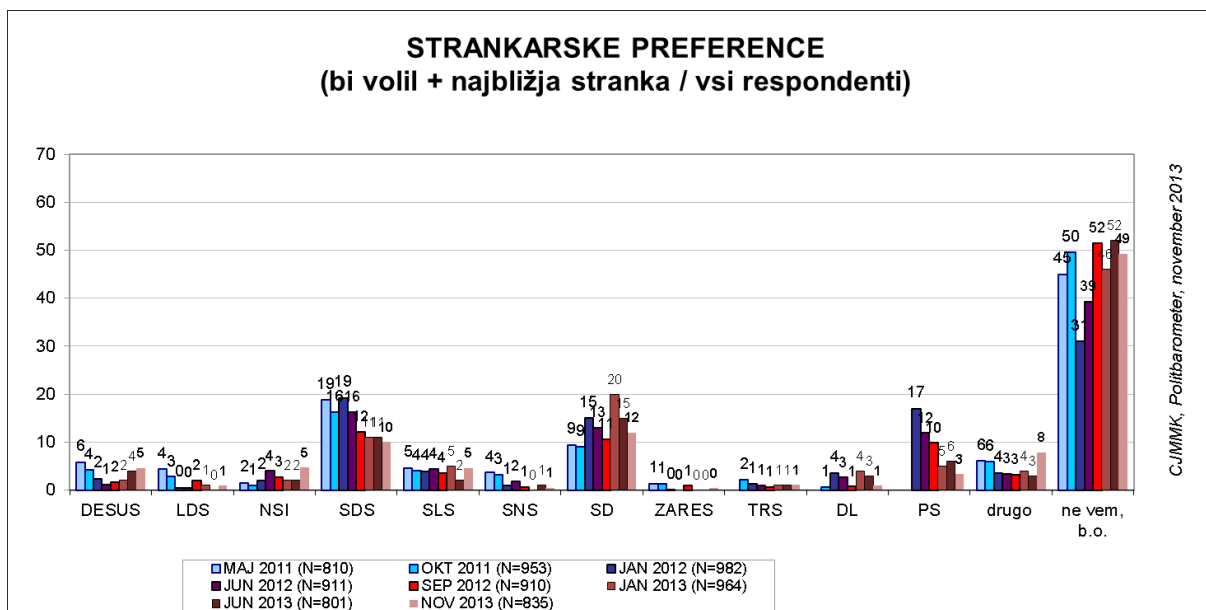
Grafa 24 in 25 kažeta, da deleži strankarsko opredeljenih močno zaostajajo za deležem strankarsko neopredeljenih respondentov. Kot rečeno, najpogostejša »volilna izbira« je SNV (stranka neopredeljenih volivcev).

4.4 Strankarske preference

Strankarske preference so indeks, ki vključuje odgovore na vprašanja »volil bi« in »najbližja mi je«.

Na osnovi tokratnih rezultatov (november 13) je med vsemi respondenti preferenčno opredeljenih le 51%. Preferenčna opredeljenost je tudi tokrat nižja od dolgoletnega povprečja. To je pomemben kazalec izpraznjenosti razmerja med volivci in političnimi strankami – in potrjuje uvodoma nakazano ugotovitev, da so ljudje skrajno nezadovoljni z razmerami v delovanju demokracije oz. političnega sistema na sploh – in še posebej z delovanjem političnih strank in politikov.

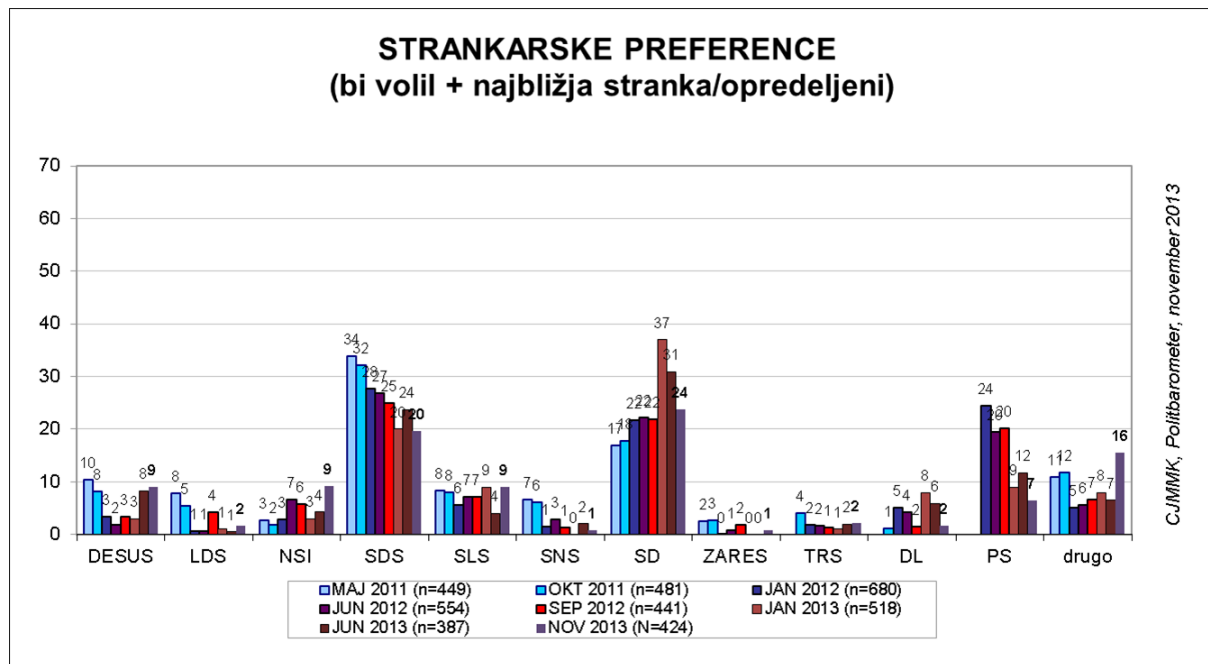
Graf 26

Na osnovi tokratne meritve se oblikuje preferenčna uvrstitev strank takole (graf 26): na prvo mesto (12% izbir) se uvrstijo Socialni demokrati, sledijo jim preferenti Slovenske demokratske stranke (10%). Poleg teh dveh strank se vidneje uvrstijo še preferenti DESUS (5%), NSI (5%), SLS (5%) ter PS (3%). DL ostaja umeščena skupaj z LDS in TRS na nizki ravni (1%).

Podobno, vendar bolj izostreno sliko dobimo, ko izločimo strankarsko neopredeljene (graf 27) respondente.

Graf 27

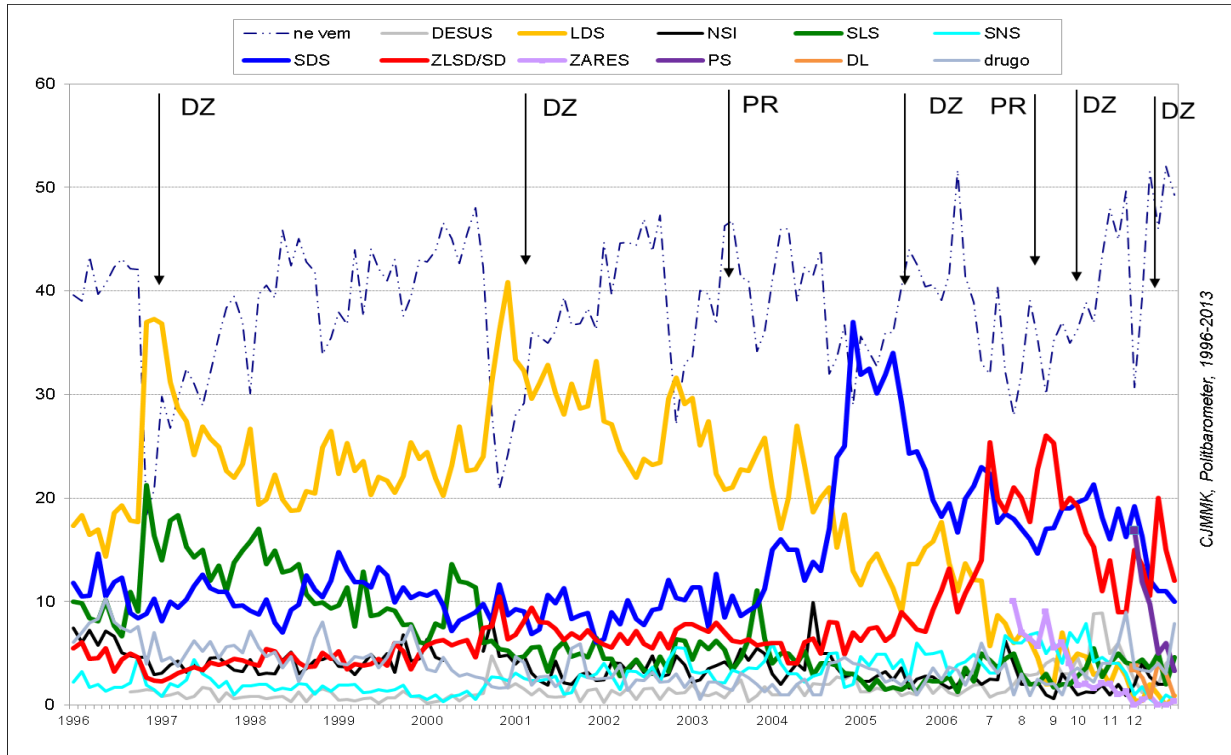
Pogostost meritve strankarskih preferenc v okvirih PB ne dajejo vpogleda v podrobno dinamiko tega opredeljevanja. V obdobju od januarja do novembra, ko smo opravili zadnje tri meritve, so se zvrstili dogodki kot: poročilo KPK, padec vlade J. Janše, postavitve nove vlade A. Bratušek, uveljavitev paketa t. i. stabilizacijskih oz. varčevalnih ukrepov, poseg v ustavo v zvezi z referendumom in zlatim pravilom, sodbi v zadevi Patria in Merkur, odziv SDS in J. J. na odločitev sodišča, razprava in sprejem zakona o davku na nepremičnine, resolucija EPP itd, itd. Zadnja, novembrska meritev, torej povzema javnomnenjske odzive na vse to in še posebej na politična dogajanja v zadnjem mesecu.

»Preferenčna« konfiguracija prikazana v grafu 27 jasno nakazuje upadajoč trend izbir oz, podpor dvema najmočnejšima parlamentarnima strankama: PS in SDS. Med njiju se spremenljivo umešča SD, v prehodu iz maja 11 do januarja 13 s tendenco rasti, od tu naprej pa s tendenco upada.

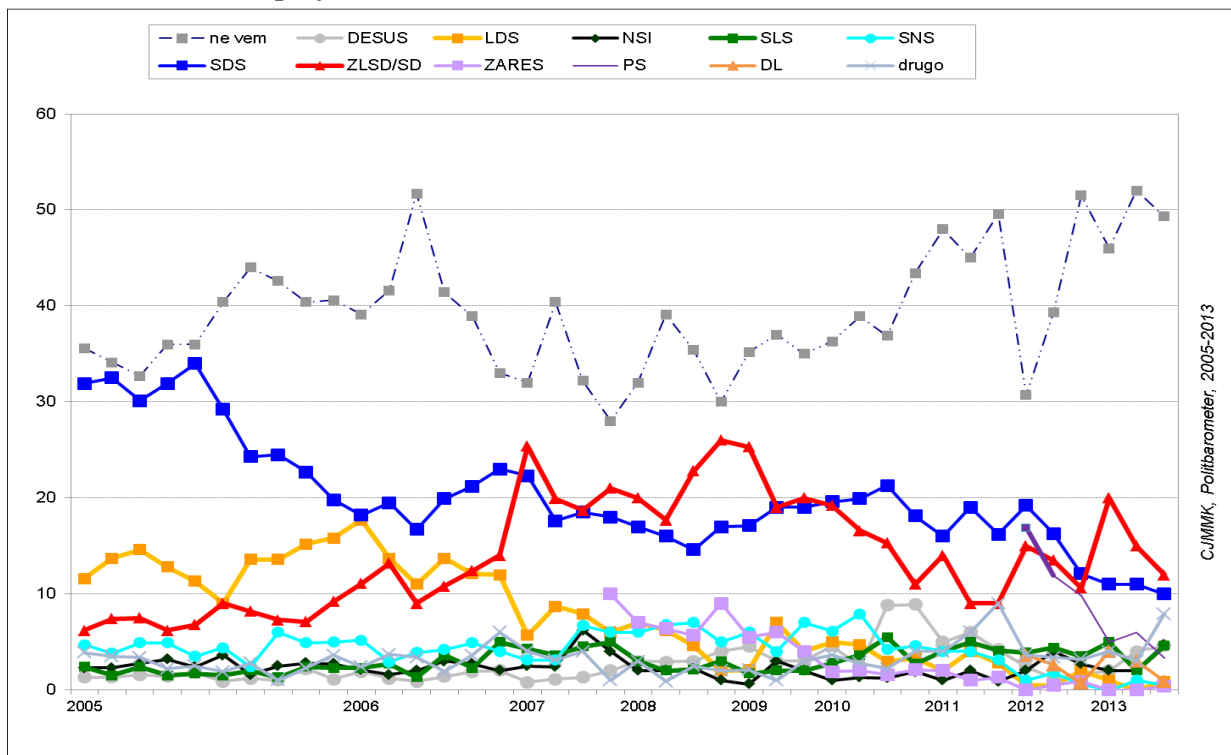
3.5 Med časovni poteki strankarskega opredeljevanja

Podrobnejše analize strankarskega opredeljevanja v med časovnih primerjavah tokrat nismo opravili. Strnjen prikaz dinamike tega opredeljevanja ilustrirata grafa 28 in 29.

Graf 28 *Strankarske preference 1996 – 2013*

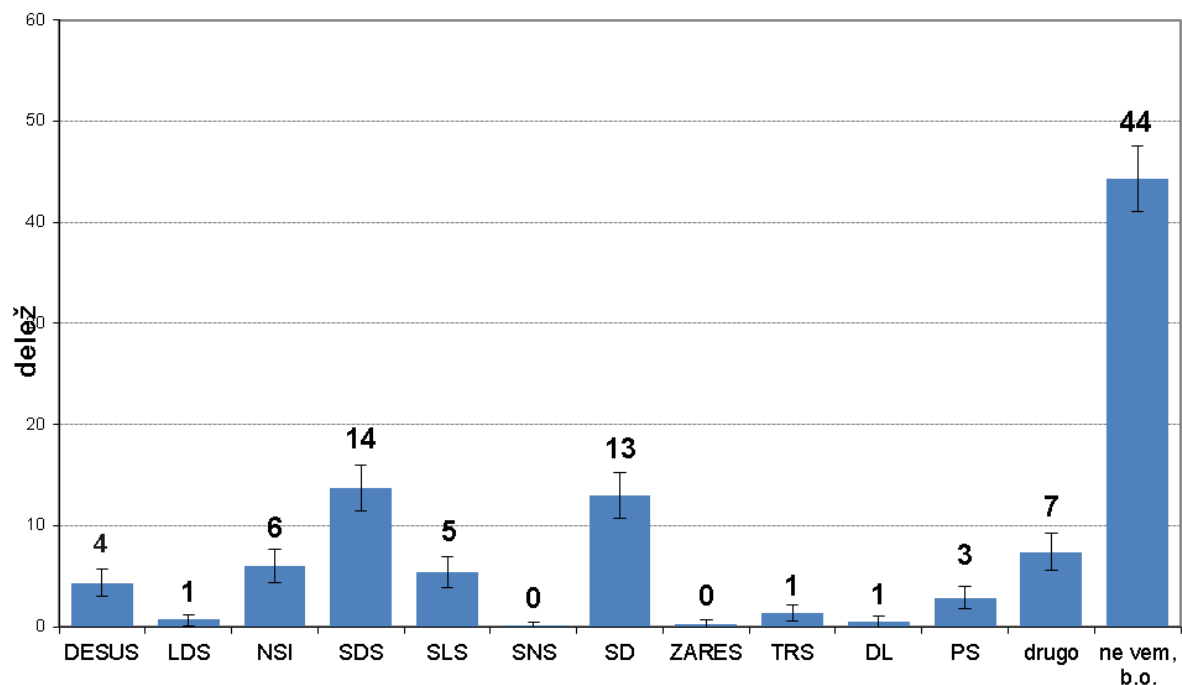
Graf 29 *Strankarske preference 2005 - 2013*

3.6. Intervali zaupanja pri vprašanjih »volil bi« in »strankarske preference«

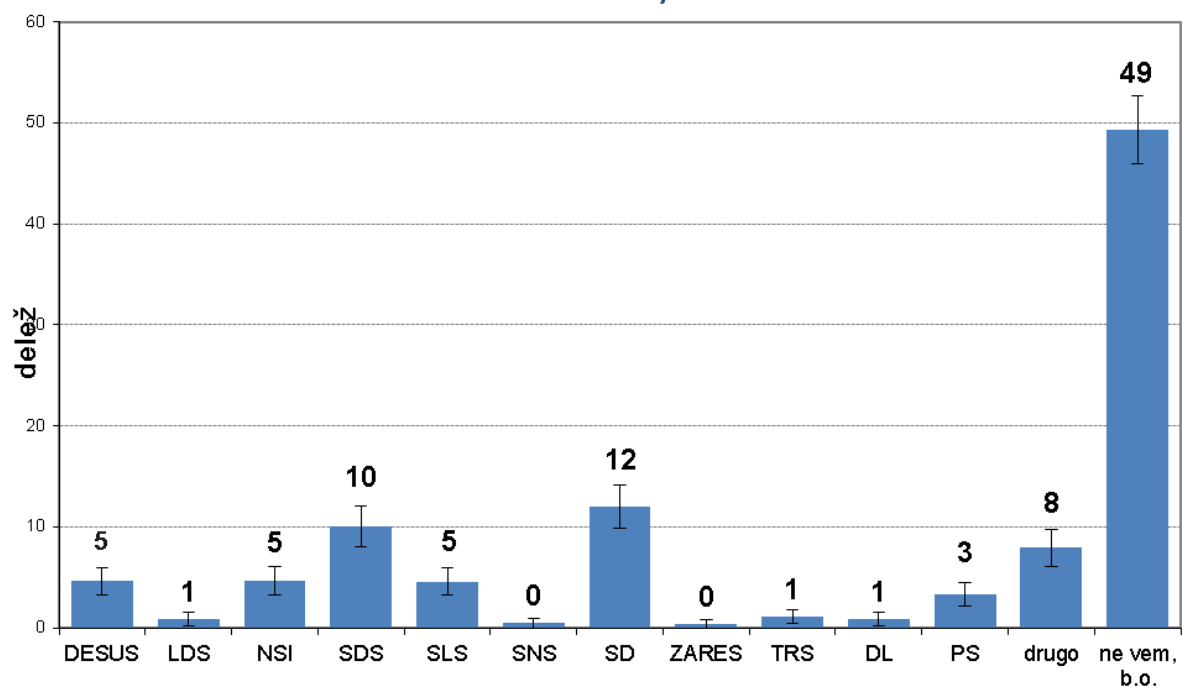
Graf 30

Volil bi ... (%), inteval zaupanja (PB, Nov 2013, N=474)

Graf 31

Strankarske preference (%), inteval zaupanja (PB, Nov 2013, N=853)

4.0 Odnos do izražanja državljskega (ne)zadovoljstva

4.1 Podpora protestnim gibanjem in stališča o novi stranki

Glede na aktualna politična dogajanja, sprožanje množičnega nezadovoljstva in demonstracij, smo januarja 2013 povprašali o podpori oz. zavračanju t. i. vstajniških gibanj ter o smislu njihove politične artikulacije novih strank - in podpori takim strankam.

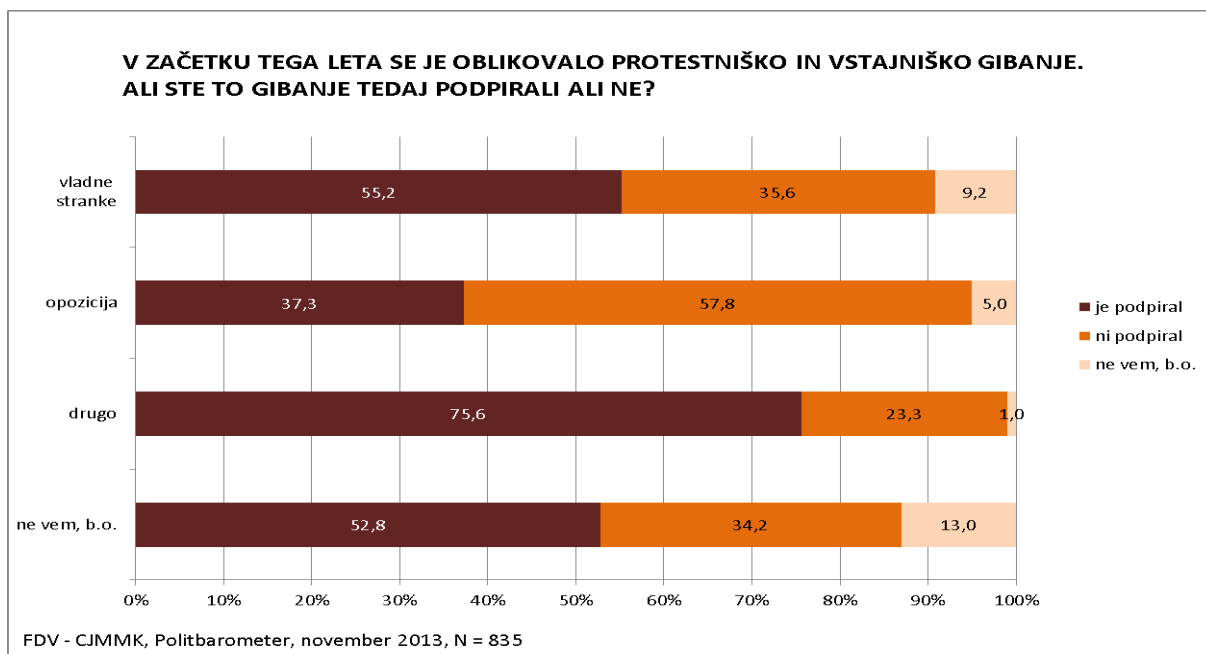
Vprašanje o odnosu do protestniškega gibanja smo prvič postavili v PB januar 2013, in ga v juniju in novembru ponovili. Vstajništvo je deležno velike podpore javnosti. Kljub temu, da se deloma ta podpora umirja, aktualna, novembrska meritev pokaže, da protestniška gibanja iz začetka tega leta še vedno podpira večji del (53%) slovenske javnosti (graf 32).

Graf 32

Kako so podporniki umeščeni v strankarski preferenčni prostor ilustrira graf 33. Pokaže se, da z visokim deležem podpor izstopajo strankarsko neopredeljeni (53%) ter opredeljeni za neparlamentarne stranke (78%), visoka pa je podpora tudi med preferenti koalicijskih strank (55%) in tudi opozicijskih strank (37%).

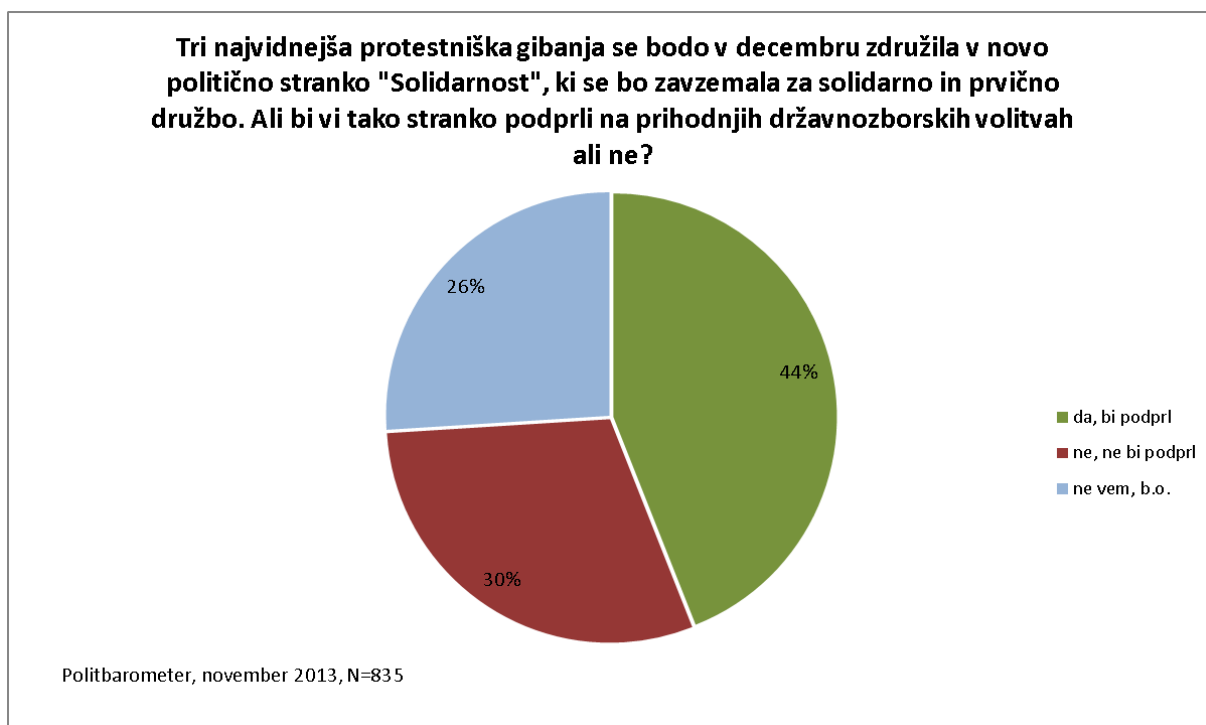
Graf 33

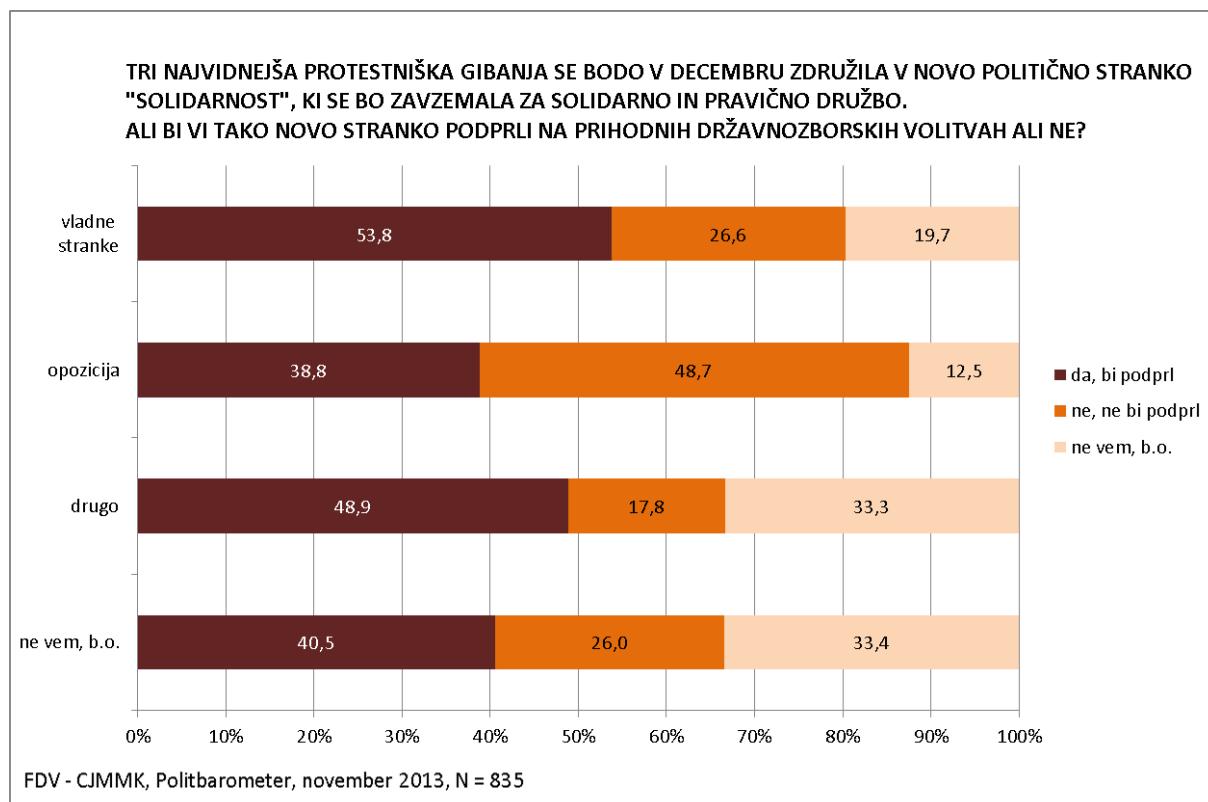
4.2 Stališča o novi stranki

Na vprašanje, ali bi podprli novo nastalo stranko »Solidarnost«, ki je v času poteka meritve že napovedala svojo ustanovitev, je slaba polovica vseh (44%) odgovorila pritrdilno, slaba tretjina (30%) je izjavila, da take stranke ne bi podprla, preostala četrtina (26%) pa je ostala ob vprašanju neopredeljena (graf 34).

Graf 34

Graf 35

Ideja o novi stranki za »solidarnost in socialno državo« je torej deležna izrazite podpore. To brez dvoma nakazuje prevladujoče nezaupanje v sedanje parlamentarne stranke in zavzemanje za globoke spremembe v delovanju političnega sistema. V zavesti ljudi torej lani sproženo vstajniško gibanje ni zamrlo, izraža se na nov način, sistemsko skladno, s podporo novo nastajajočim političnim strankam. Seveda izmerjena stopnja podpore takim novim strankam še ne pomeni, da bi te mogle ob (rednih ali izrednih) volitvah dejansko tako močno vstopiti v parlamentarni prostor. In vendar rezultati tokratne meritve nakazujejo možne globoke spremembe v političnem in strankarskem prostoru po naslednjih volitvah.

Vpogled v strukturno analizo pokaže, da podporo novi »solidarnostni« stranki izrekajo še posebej najmlajši (do 30 let – 62%), srednje izobraženi (53%), zaposleni v gospodarstvu (50%), dijaki, študenti (61%), brezposelni (56%), respondenti s področja Ljubljane, Maribora (54%), levo samo-opredeljeni (48%) itd. Značilno visoke pa so podpore novi stranki tudi med preferenti parlamentarnih strank. Med njimi izstopajo preferenti SD (57%), PS (55%), SLS (49%), DESUS (46%) itd. Značilne deleže podpor pa nova stranka pridobi tudi med preferenti SDS (36%) in NSI (34%). Očitna in splošno prisotna je torej težnja po spremembah v strankarskem polju. To ilustrira tudi analitičen prikaz v grafu 33. Iz njega sledi, da je nova »solidarnostna« stranka deležna najvišje podpore med preferenti vladnih (53,8%) in neparlamentarnih (48,9%) strank, visoko podprta pa je tudi med preferenti opozicijskih strank (38,8%) in med strankarsko neopredeljenimi (40,5%).

5.0 Kazalci splošnega (ne)zadovoljstva

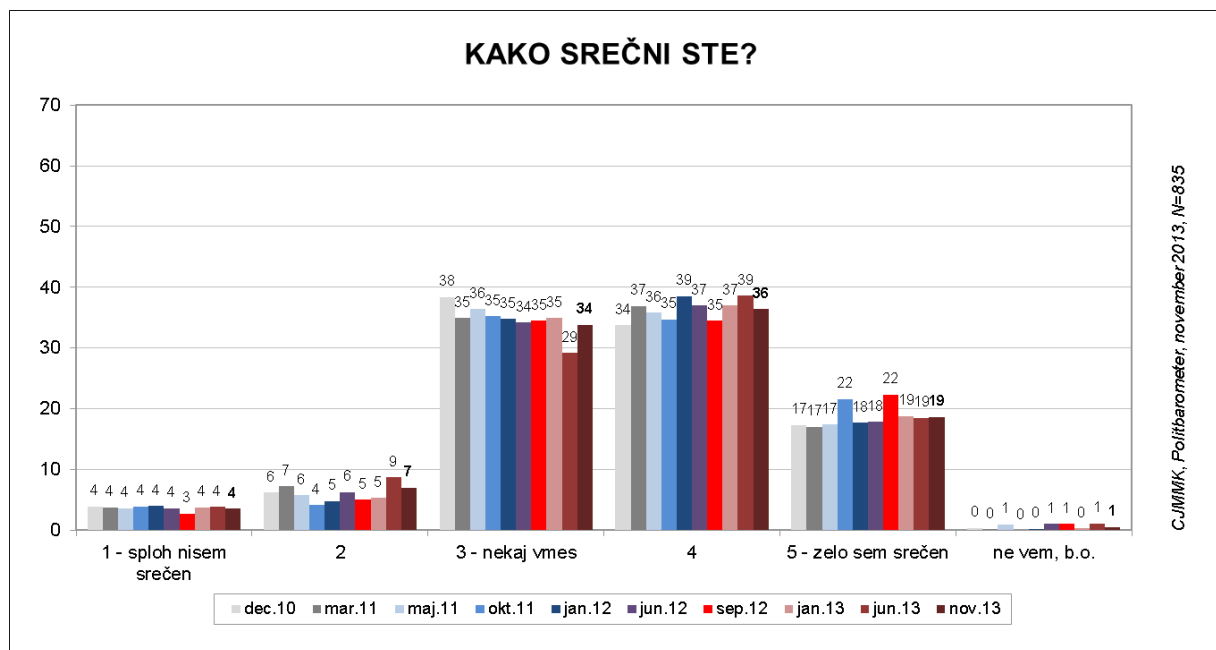
Na tem mestu prikazujemo rezultate meritev na osnovi »indikatorjev zadovoljstva«, ki vključujejo:

- izražanje osebne srečnosti,
- zadovoljstvo z življenjem,
- zadovoljstvo z materialnimi razmerami,
- zadovoljstvo z demokracijo,
- skrb pred izgubo zaposlitve.

Rezultati meritev v medčasovnih primerjavah so prikazani v grafih 36 do 44. Tokratna meritve ne kažejo bistvenih odmikov od predhodnih. Prikazi in analize potrjujejo razlagam, ki smo jih podali v predhodnih poročilih Politbarometra.

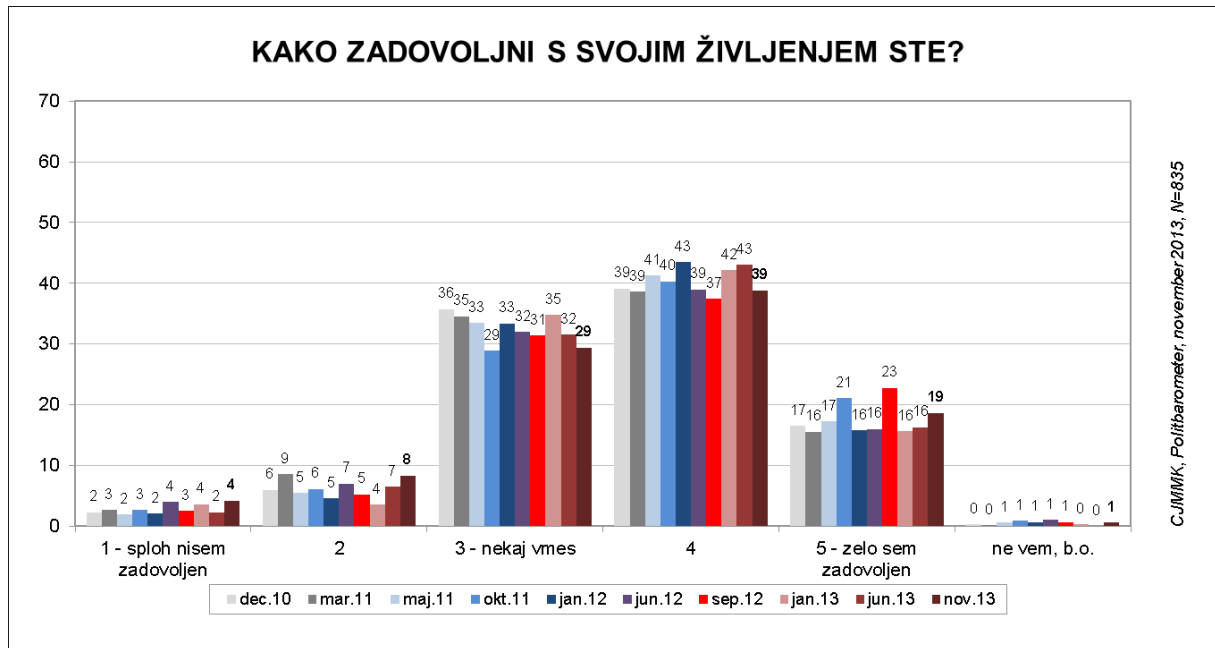
5.1 Izjave o »srečnosti«

Graf 36

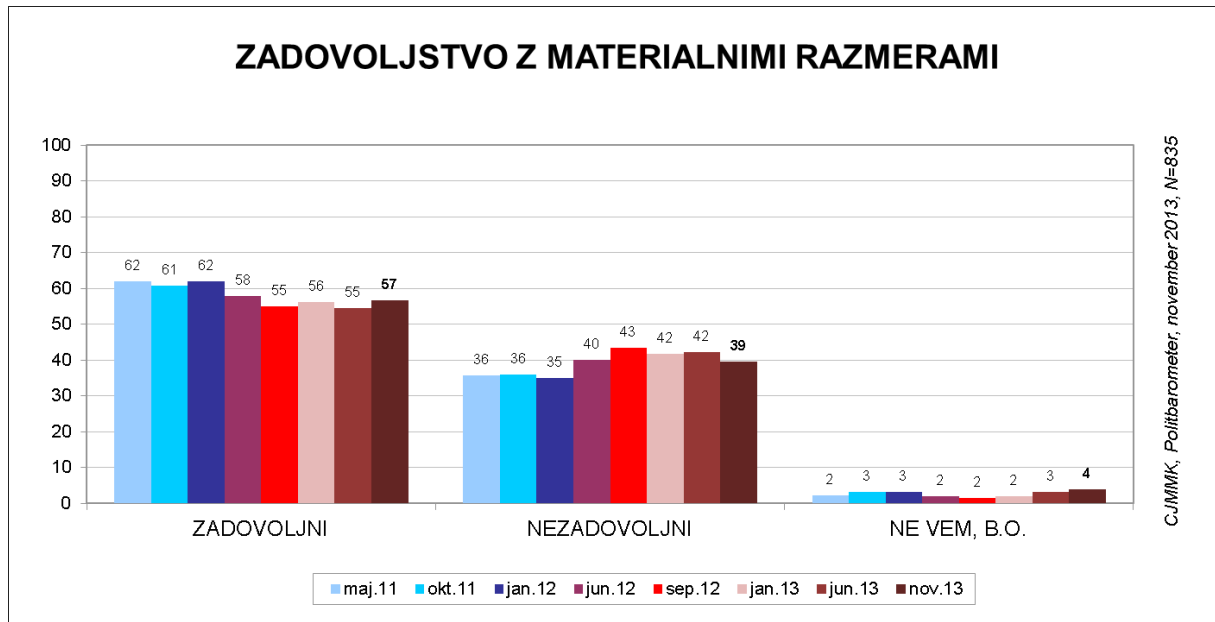
5.2 Osebno zadovoljstvo

Graf 37

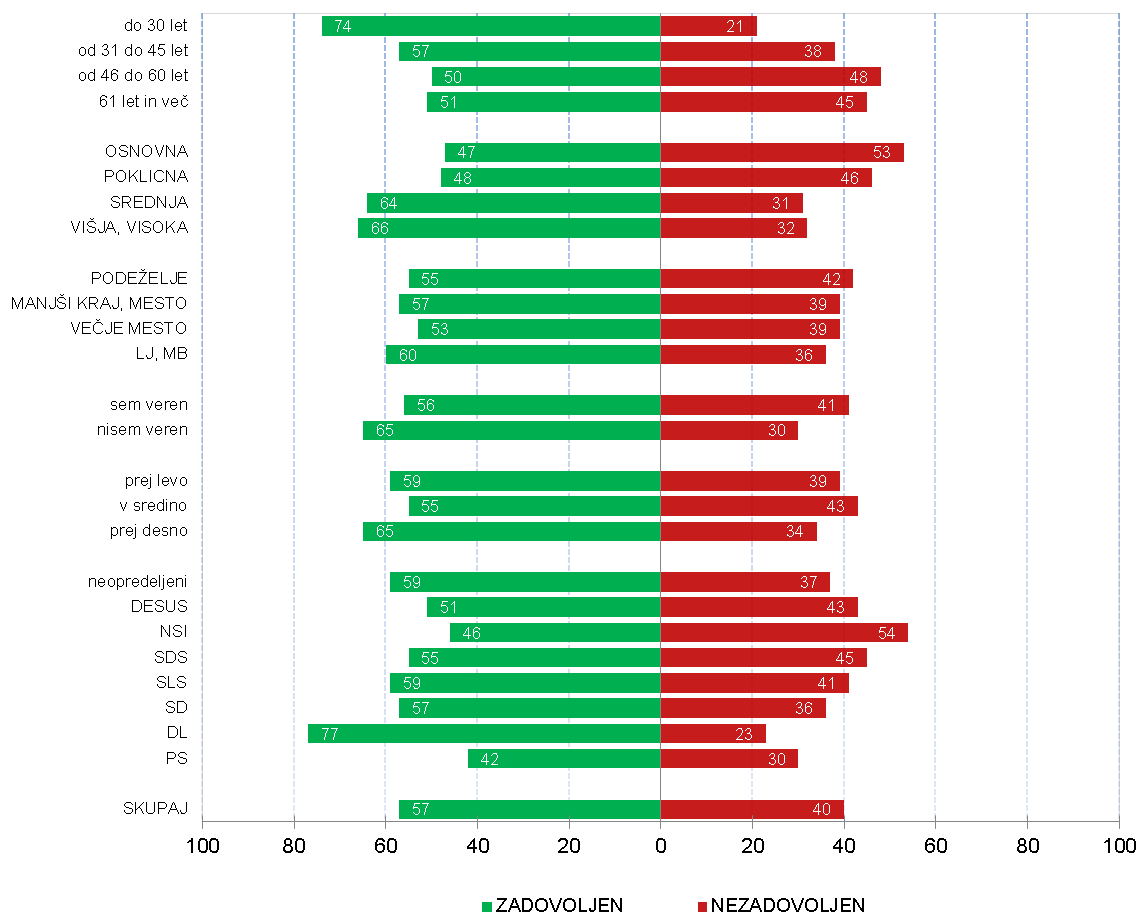
5.3 Zadovoljstvo z materialnimi razmerami

Graf 38

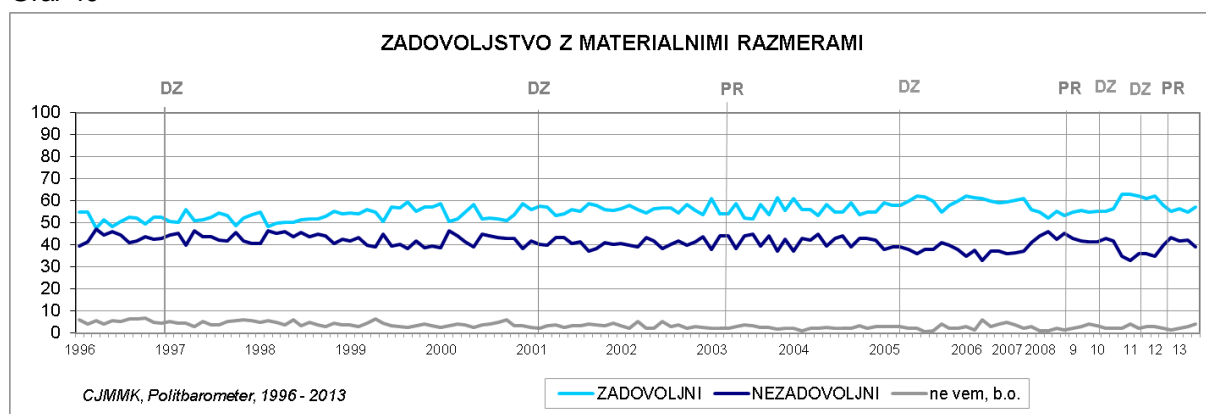
Graf 39

ZADOVOLJSTVO Z MATERIALNIMI RAZMERAMI

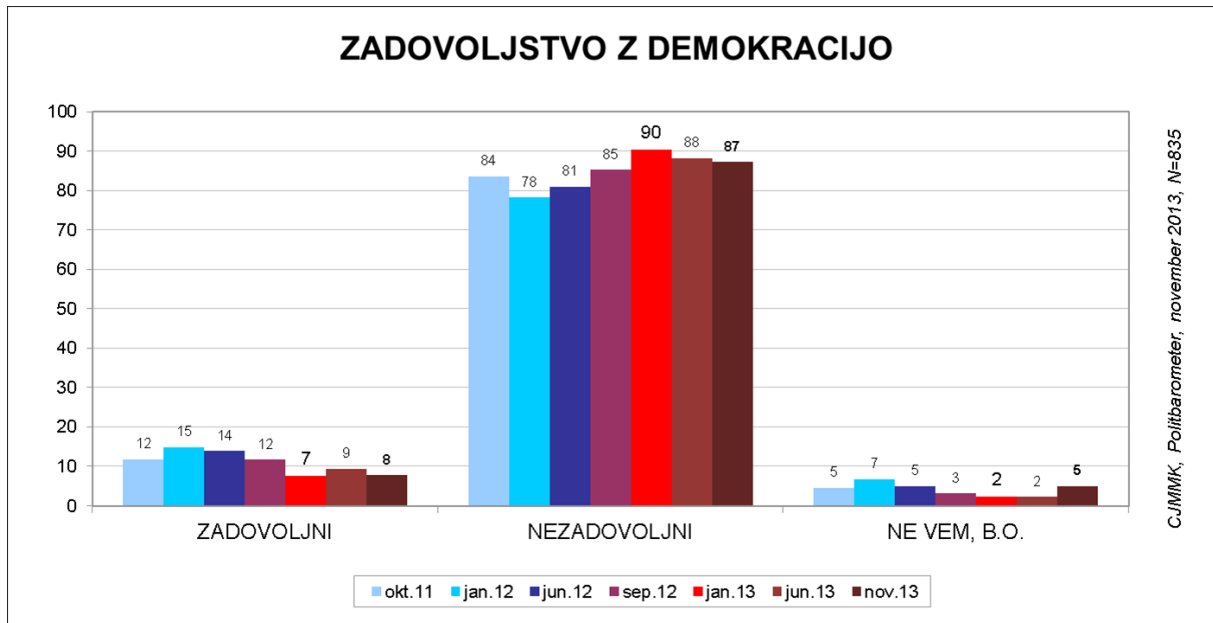
CJMMK, Politbarometer, november 2013 N=835

Graf 40

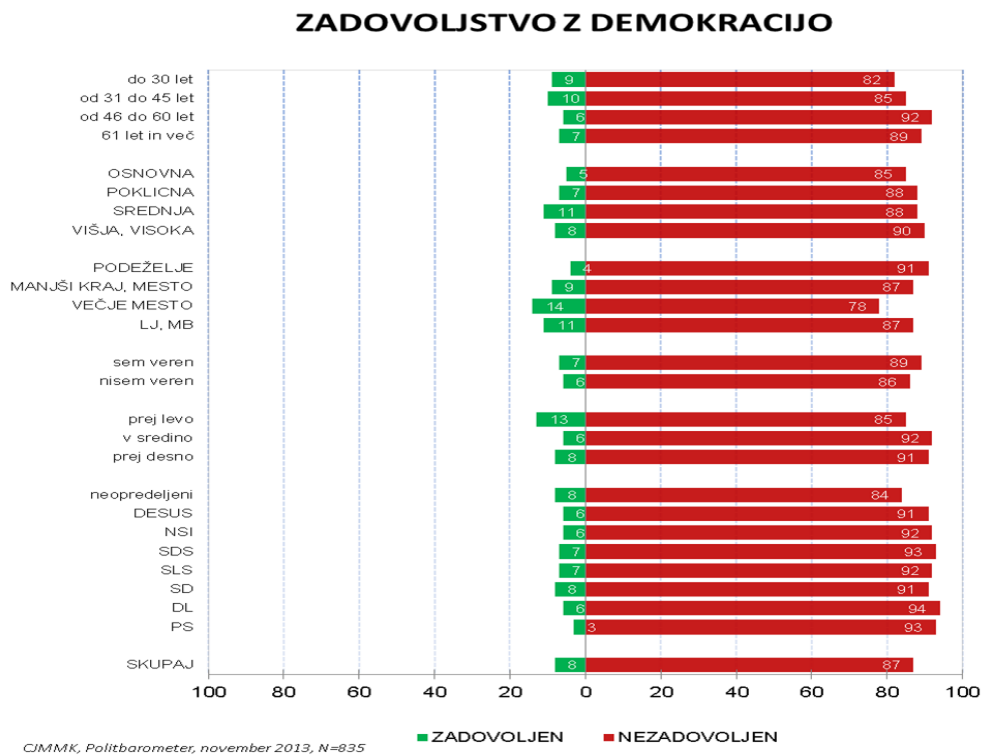

5.3 Zadovoljstvo z demokracijo

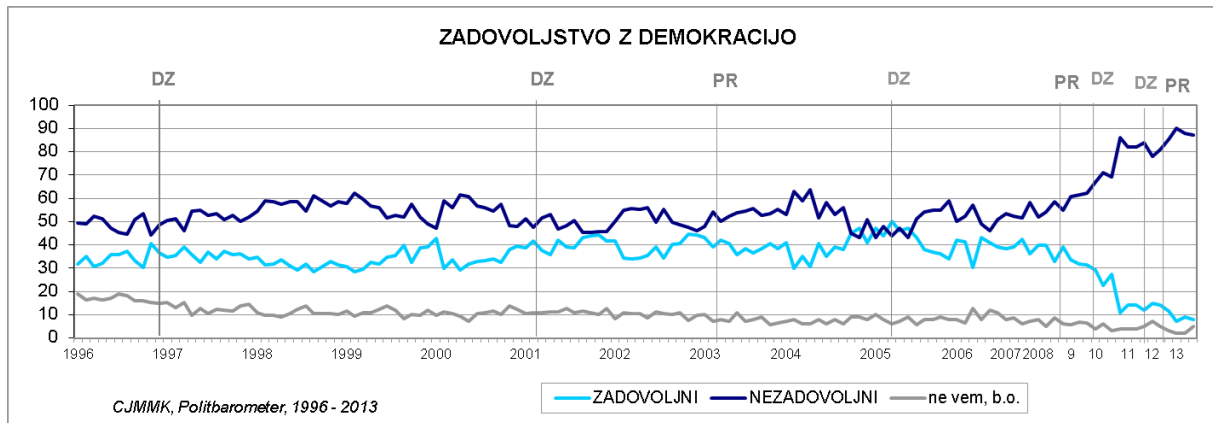
Graf 41

Graf 42

Graf 43

5.5 Strah pred izgubo zaposlitve

Graf 44

